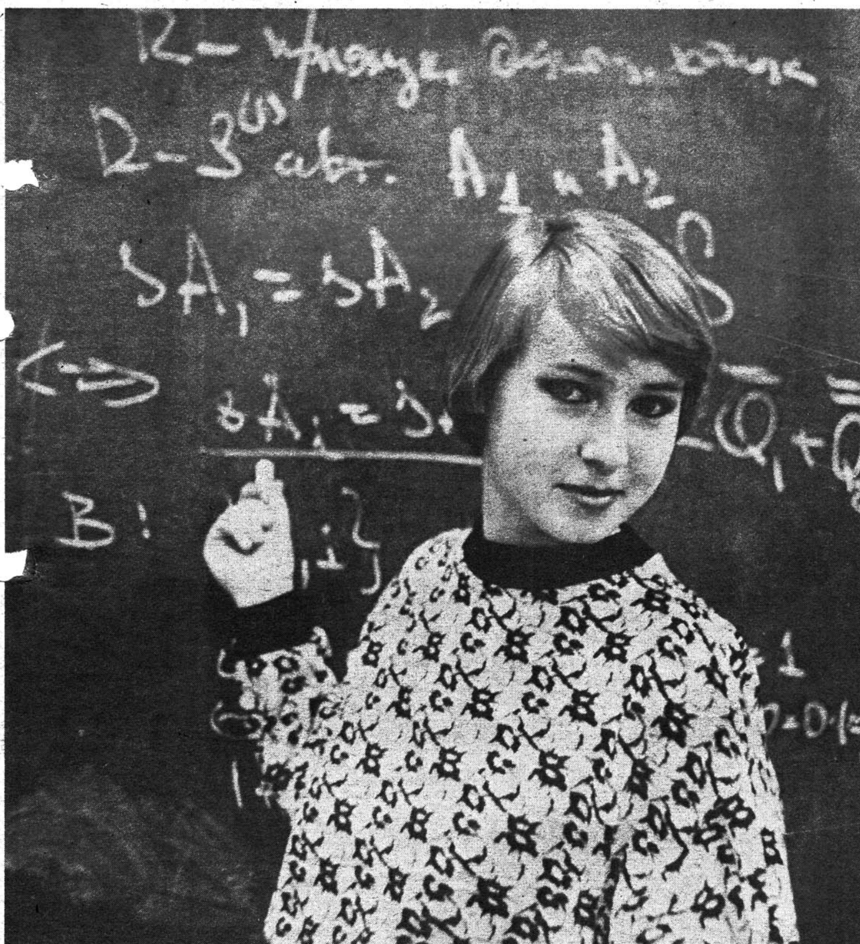
Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 114 ◆ П'ятниця, 14 червня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

ІСПИТ ДЛЯ ВИКЛАДАЧА

Сесія!.. Викладачі, потираючи руки, ждуть сатисфакції за пропущені лекції. Та всі ми вчилися потроху...

Бідовий спудей, уперше з'явившись напередодні екзамену в альма-матер, цікавиться, чи любить футбол викладач, за яку команду вболіває, як реагує на покаянний вигляд, як — на зухвальство. У дівчат — інша зброя, міняють на день зачіску, вдачу, жертвують мистецтвом макіяжу...

І — складають іспит з одного предмета — практичної психології. Декотрі викладачі витримують...

Втім, не всі психологи. Дехто — просто вчиться.

Фото Сергія ***КОВАЛЬЧУКА.***

У СТОЛИЦЮ України з нагоди офіційного відкриття Генерального консульства Французької Республіки в Києві 13 червня прибув державний міністр, міністр закордонних справ Франції Ролан Дюма. У Бориспільському аеропорту гостя зустрічав міністр закордонних справ УРСР А. Зленко. При зустрічі були посол Франції в СРСР Б. Дюфурк і генеральний консул Франції в Києві Ю. Перне.

Того ж дня відбулася церемонія офіційного відкриття Генерального консульства. Цей та інші матеріали про перебування Р. Дюма в Києві — на 2 сторінці.

ДРУГОГО туру виборів Президента Росії, мабуть, не буде, повідомив кореспондента РосТАРС голова Центрвиборчкому В. Казаков. За попередніми даними, Б. Єльцин випередив усіх суперників, набравши більш як 50 процентів голосів виборців.

У цілому на території РРФСР, за не остаточно підсумованими повідомленнями окружних комісій, на виборчих дільницях побувало більше 70 процентів з 104 мільйонів росіян, які мають право голосу.

ГАВРИЛО Попов обраний першим мером радянської столиці, а Анатолій Собчак став першим мером Ленінграда. Про це свідчать попередні дані, одержані Центральною виборчою комісією.

За нинішнього голову Московської Ради проголосувало від 59 до 77 процентів виборців, які брали участь у виборах.

Від 60 до 65 процентів ленінградців, які взяли участь у голосуванні, віддали перевагу нинішньому голові Ленради.

ЗА ПОВІДОМЛЕННЯМ обласного управління польського культурологічного товариства 2200 громадян Хмельницької області поїхали на прощу до Папи Іоанна Павла II, який перебував у Польщі.

ЗА ПОПЕРЕДНІМИ даними, більше половини жителів міста на Неві — 54 проценти — висловилися за повернення його історичної назви Санкт-Петербург. І хоча опитування населення не має юридичної сили, громадську думку буде враховано при вирішенні цього питання.

У СЕЛІ Рудники Івано-Франківської області на народні гроші споруджено пам'ятник Т. Шевченку. Автор — київський скульптор М. Білик. Пам'ятник освятили отці УАПЦ та УКЦ, виступив письменник, лауреат Шевченківської премії Дмитро Білоус, відбувся концерт.

МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ФРАНЦІЇ У КИЄВІ

У церемонії офіційного відкриття Генерального консульства Франції в Києві взяли участь перший заступник і заступник Голови Верховної Ради УРСР І. Плющ і В. Гриньов, перший віце - прем'єр-міністр УРСР К. Масик, народні депутати СРСР і УРСР, інші офіційні особи, представники громадськості.

З нагоди відкриття Генерального консульства французька сторона влаштувала прийом.

У другій половині дня Р. Дюма мав розмови з Головою Верховної Ради УРСР Л. Кравчуком і Прем'єр-міністром УРСР В. Фокіним.

У прес-центрі МЗС УРСР Р. Дюма провів прес - конференцію.

Увечері гість відбув у Париж.

(УКРІНФОРМ).
Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада Української РСР

◆

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

УРСР, 252047
Київ, вул. Нестерова, 4

◆

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

приймальня — 446-92-11

Відповідальний секретар — 446-72-63

Завідуючий корсіткою — 446-60-22

ВІДДІЛИ:
парламентський — 441-84-52, 441-85-64,

листів — 441-82-05,

441-29-61,

економіки — 441-88-07,

аграрний — 441-86-18,

міжнародний — 446-91-20,

охорони здоров'я — 441-88-06,

соціальних питань — 441-88-05,

екології — 441-88-59,

культури — 441-86-44,

спорту — 441-88-08,

інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,

історії України — 441-88-62,

військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-44,

бухгалтерія — 441-84-00.

◆

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

◆

Індекс 60955

Тираж 166.300.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

◆

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок на 8 сторінках, у середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

БОНЖУР, ФРАНЦІЄ!

Наша республіка прагне стати суверенною державою. Звичайно, для цього потрібно не тільки приймати необхідні закони, розвивати економіку; а й встановлювати широкі й довготермінові зв'язки з іншими державами, серед яких Франція займає далеко не останнє місце. Відомо, що історію наших відносин можна почати ще з часів Київської Русі. Але час збігає, і це, безумовно, вимагає розвитку наших зв'язків на сучасному рівні у всіх сферах суспільного життя. За останні роки для цього з'являються сприятливі можливості. Наприклад, у галузі культури останнім часом проведено чимало спільних заходів. У Франції нашу республіку представляли ансамбль «Веселі музики», балетна група Державного академічного театру опери та балету імені Т. Шевченка, ансамбль інструменталістів Київської філармонії, інші колективи. Французи проводили у нас виставку живопису, приїжджали звідти й відомі музичні групи. А нещодавно, у квітні, делегація Республіканського товариства СРСР — Франція (яке, до речі, восени перетвориться у Товариство УРСР — Франція) та Міністерства культури підписали з французькою стороною угоду про подальше культурне співробітництво у 1991—1992 роках. Вона передбачає обмін делегаціями, розвиток туризму на Україні, популяризацію у Франції класичної української музики та української мови. Для цього передбачається направляти туди спеціалістів-мовників.

Щодо економічних відносин, то й тут відчувається рух уперед на основі взаємної зацікавленості. Багато делегацій приїздить на Україну для вивчення можливостей нашого ринку. Створюються спільні підприємства, відкриваються представництва фірм. Так, наприклад, у Києві працює представництво фірми ISB, що займається друком цінних паперів. У Львові концерн АЛКАТЕЛЬ налагоджує виробництво систем зв'язку.

Найголовнішою подією українсько-французьких відносин на цей час стало офіційне відкриття Генерального консульства Республіки Франція в Києві, яке відбулось учора. Воно працюватиме в новому будинку по вулиці Рейтарській, 39.

Напередодні цієї важливої події ми зв'язалися з пресаташе консульства мадам Ф. Перне і з'ясували, які функції воно виконуватиме. У консульстві працюватиме чотири відділи: політичний, прес-служба, французький центр, про який наша газета вже писала, і торговий. На жаль, поки що через деякі технічні проблеми не працюватиме відділ віз. Але, як сподіваються самі французи, це питання буде вирішене найближчим часом.

Про важливість цього політичного заходу свідчить те, що в церемонії взяв участь державний міністр, міністр закордонних справ Франції Р. ДЮМА, який дав інтерв'ю кореспондентам «Голосу України»:

— Я вважаю, відносини між Україною і Францією хороші. Передусім вони дуже давні. І я також вважаю, що відкриття Генерального консульства Франції стане новим поштовхом до розвитку цих відносин. По-перше, у галузі культури, бо водночас ми урочисто офіційно відкриваємо Французький інститут України, представництво організації «Альянс франсез». Ми сприятимемо відкриттю центрів цієї організації в інших містах республіки. Також ми встановлюватимемо більш глибокі економічні зв'язки, для чого у Києві працюватиме наше торгове представництво, і, безумовно, розвиватимемо контакти на політичному рівні. Я також бажаю, щоб ці відносини сприяли контактам між українською та французькою молоддю. Таким чином у майбутньому між нашими країнами встановляться справді стабільні відносини.

Я радію, що знов відвідав Київ, де я вже був під час зустрічі Президента Ф[illegible]цузької Республіки Міттерана з Президентом Горбачовим. Мій сьогоднішній візит є продовженням цієї події, тому відкриття Генерального консульства є одним з її прекрасних результатів. Як ви знаєте, ми паралельно відкриваємо консульство Радянського Союзу в Страсбурзі.

Бажання Франції утвердити свою присутність на Україні відповідає кільком причинам. Відносини між нашими двома народами беруть початок з часу величі стародавнього Києва. Ваша столиця завжди була перехрестям цивілізацій, відкритим для Європи і Азії. Україна для нас — це також велика економічна держава, з кількістю населення така, як і Франція, з великими природними ресурсами [illegible] промисловим і технологічним капіталом.

І, нарешті, на Україні відбуваються визначні зміни. У цей тяжкий, але дуже цікавий перехідний період Франція з великою увагою слідкує за зусиллями, яких докладає ваша республіка, щоб відповісти на побажання українців, які прагнуть демократії та свободи підприємництва.

Отже, Генеральне консульство, яке я мав честь відкрити сьогодні, покликане відіграти важливу роль у децентралізованому співробітництві. Я також маю честь від імені французького уряду висловити свою вдячність зусиллям українських властей.

Я хотів би також відзначити особисту роль, яку відіграв наш генеральний консул пан Перне: він прибув на Україну рік тому і використав усю свою енергію і професіональні якості, а також підтримку Посла Франції в СРСР для відкриття Генерального консульства.

Я дуже радий, що в цей час делегація Верховної Ради України перебуває у Франції на запрошення Національної Асамблеї.

— Дякуємо за бесіду.

Олексій ЄВСІКОВ, Володимир САВЦОВ,
спеціальні кореспонденти «Голосу України».

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

«Пишемо» нову Конституцію України

НАЇВНІСТЬ І ДОВІРЛИВІСТЬ — БІДА НАША

Сьогодні багато розмов про «війну законів» — невідповідність актів республік, що прагнуть суверенітету, відгороджуються від зазіхань центру власними законами, актам Союзу, який прагне зберегти верховенство. І це — процес об'єктивний.

Але сьогодні ми розробляємо власну Конституцію і вищезгадана війна переходить у нову фазу — «війну Основних Законів», в якій теж може бути тільки один «переможець»: або ми житимемо за своєю Конституцією, або ні. Тож дозволю собі поміркувати над тим, що, як на мене, потрібно враховувати всім: і тим, хто працює над проектом нового Основного Закону, і тим, хто за ним, сподіваюся, житиме.

З ТИХ ПІР як орди Батия пройшли землями Київської Русі, руйнуючи одну з найбільш розвинених цивілізацій Європи, наш народ неодноразово робить спроби об'єднати зусилля для реалізації суверенних прав. Та жодного разу йому не те, що не вистачало сил, — навпаки — часто сили були, а він втрачав уже здобуте внаслідок відсутності єдності, наївності ватажків, які програвали, вірячи слову, угоді, забуваючи, як на мене, те, що з часів Батия ми маємо справу зі спадкоємцями лицемірства східної деспотії, яке перейняли спершу московські князі, а згодом інші «централізатори».

Ми, як європейський народ, виявилися беззахисними перед цим явищем як у давнину, так і сьогодні. Як говорить Гегель, історія вчить тільки тому, що нічому не вчить...

Досить уважно глянути на нашу історію від часів Богдана Хмельницького й донині, на злети української державної свідомості, включаючи період Української Народної Республіки, і стає очевидним, що наївність національних ватажків і політиків завжди коштувала нашому народові втрати державності. Так була узурпована Переяславська угода, коли Україна, приєднавшись до Росії, практично на конфедеративних принципах, уже через короткий період через лицемірство «протекторів» «возз'єдналася» з нею, втративши таким чином історичну державність. Так провалилися і всі спроби відновлення держави, які робили кращі люди нашої землі за гетьманщини, УНР, у 1922 році.

Про ці наміри — відродитися як держава — ми сьогодні записали в Декларації про державний суверенітет України, декларували верховенство, самостійність, повноту і неподільність влади українського народу на своїй території і рівноправність у зовнішніх відносинах. Проте цього важко добитися, адже зроблено все для того, щоб зникла історична пам'ять, щоб, відірвавши народ від власної історії, розколоти його. У цих умовах велика небезпека повторення гіркого історичного досвіду зберігається.

Слід пам'ятати: народ не матиме суверенної держави, доки він сам, його лідери не усвідомлять, хто ми є, звідки ми, чи є в нас воля для досягнення державності як політичної мети і чи набули ми імунітету проти лицемірства наших «протекторів». Інакше наша доля — блукати в межах старого історичного кола, не знаходячи сили вирватися за його межі. Це — по-перше.

По-друге, найсумнішим сьогодні, як на мене, є те, що ми, будуючи суверенну державу, знову збираємося передати комусь частину тих повноважень, які визначають суверенність народу, і при цьому не маємо реальних можливостей і сили повернути їх при потребі назад. Тим більше, що наш статус, як свідчить історичний досвід, може бути змінений владними і законодавчими органами «оновленого» Союзу. Нам уже зараз говорять, що «не можна різати по живому», про «тисячолітню історію», про «обірвані проводи» і таке інше. От тільки чомусь ці «балакуни» не наводять точку зору В. Леніна, який говорив: «Ми до сепаратистського руху байдужі, нейтральні. Якщо Фінляндія, якщо Польща, Україна відокремляться від Росії, в цьому нічого поганого немає. Що тут поганого?» Справді, що? Та маємо ми сьогодні «матінку»-наддержаву, а «проводи обірвали» тільки Польща й Фінляндія. Щоправда, десятки інших країн, народи яких колись обірвали «проводи», живуть сьогодні багато, щасливо і нас навчають, як треба жити, вести економіку, захищати права людини. І, може, скоро вчитимуть, як вареники, куліш, козацьку кашу варити чи коржі пекти. Чомусь деякі наші ідеологи, «інтернаціонал-патріоти», їхня преса більше ведуть роботу по вихованню комплексу нашої неповноцінності, розділяють народ на частини, борючись проти «сепаратистів», нав'язуючи страхи «українізації» замість того, щоб відроджувати українську мову, забуваючи сказати, що ми видаємо одну книгу на жителя проти десятків по Союзу, а 70 відсотків книг у республіці виходять не українською мовою і схоже становище склалося з періодичною пресою. Чому не інформують вони український народ про його дійсно тисячолітню історію й культуру, про те, що інфраструктура нашої республіки близька і найбільш готова до інтеграції в європейський дім?

Чому ці політичні сили не повторюють, що Україна посідає I—III місця серед провідних країн Європи по виробництву на душу населення цукру, хліба, картоплі, молока, м'яса, металу, електроенергії і навіть вугілля та газу? Очевидно, тому, що цю продукцію ми виробляємо, але одержуємо від центру фактично за лімітами як варіант всесоюзної талонної системи. А за реалізацію за кордон електроенергії, вугілля та інших ресурсів залишаємо на нашій території більше шкідливих промислових відходів, ніж валюти. Тому й соромно нам за те, що тягнуться рученята дітей нашого народу та натруджені руки ветеранів за подачками від тих же країн Заходу...

По-третє, хочеться запитати: хто ж вільний в економічному і політичному виборі? Хто є господарем своїх багатств і результатів праці? Тільки народи Європи чи й ми теж? Напевне, їм там вільніше, бо давно вони закінчили боротьбу за свободу між державою і людиною на користь людини, вибором за право володіти і розпоряджатися як багатствами своєї території, так і результатами своєї праці. Ми ж, не врахувавши уроки історії, згодні знову повторити її і знову жити від реформи до реформи, методом послаблень з Центру, в щілини яких хоч і проникає економічний досвід Заходу, проте принципи влади залишаються старими, з кожною реформою збільшуючи її концентрацію в Центрі. Свідчать про це й останні закони, прийняті Центром: про розмежування повноважень, про конституційний «невихід», про створення нового Кабінету міністрів Союзу, який перебирає не тільки права республік та їх парламентів, а й права Верховної Ради СРСР...

А Президент СРСР? До виконавчої влади випросивши й законодавчу, мало надій залишив він на верховенство, самостійність, повноту й неподільність влади нашого народу над своєю територією і незалежність у зовнішніх відносинах. Тому сьогоднішні реформи нічим не відрізняються від попередніх, бо виходять вони з ідей моноцентризму і проводяться, як видно, для того, щоб випускати, як і раніше, час від часу «пару», щоб лише не настала «смута». А простий народ, як і завжди, повіривши обіцянкам, залишається найбільш обманутим, тому що за шість років не став фактично власником ні своєї території, ні надр, ні клаптика землі, ні тих виробництв, де він працює, ні результатів своєї праці.

По-четверте, народ та його лідери, позбавлені історичної пам'яті, вірять, як і раніше, міфічному Центру. І це завжди було вигідно управлінському прошарку, тим більше, що обслуговування державної машини — прибуткова й престижна справа. А «оновлення федерації» нічого не дасть нашому народу. Ті зміни, що в конвульсіях відбуваються в країні, — всього-на-всього ротація управлінських верхів, при якій шар за шаром змінюються претенденти на владу, а ідеологія держави залишається старою, тією ж, та й обслуговують її ті ж «марксисти-фундаменталісти». Якщо з'являється загроза, вони готові на все, створюючи чи підігріваючи сепаратизм всередині республік, лицемірно використовуючи маргінальні маси як «політичну піхоту», формуючи з них інтерфронти, різні союзи, штучно створені партії так званого центристсько-ліберально - демократичного типу, використовуючи всякий «горючий» матеріал для «вибуху» з передбаченими наслідками. І суть цих потуг одна: зберегти статус-кво через владу ліберального диктату. Тому й важко йдуть економічні реформи, роздержавлення, демократизація економіки, оскільки спочатку, поки дрімають уряди республік, інтенсивно створюються транснадреспубліканські структури: наднаціональні товарні, фондові, валютні біржі, банки, ринки, концерни, «добровільні» промислові міжбанківські об'єднання, котрі, як павуки, охопили всю економіку республік, доповнюють владні структури, інтернаціоналізують економіку як засіб монополізму. Але про це — окрема розмова.

По-п'яте, Горбачову історія все-таки віддасть належне. Він, як на мене, стане тією особою століття, якій вдасться, з одного боку, роздробити республіки на суб'єкти федерації, а з другого — з допомогою політичних та економічних імпровізацій побудувати централізовану унітарну державу. Для цього все сьогодні є: результати референдуму, спеціальні політизовані структури, військові формування, формування для захисту Конституції, централізується радіо і телебачення, готується громадська думка «про деструктивні сили», в ролі яких виступають демократи, «сепаратисти» й «націоналісти», ведеться робота щодо перелому свідомості в тому напрямі, що, мовляв, республіки самі не виживуть, а якщо виживуть, то в них обов'язково сформується диктатура, яка, заволодівши атомною зброєю, стане агресором. Можна тільки позаздрити енергії Центру по підготовці умов до укладення дворівневого федеративного договору під маркою Союзу. І смуток охоплює за нашу наївність, бо, не прозрівши, віримо в пропоновані принципи нової угоди, забуваючи, що будь-які угоди, на яких іще не просохло чорнило, порушуються в умовах неправової держави, в якій ми перебуваємо як частина федерації і яка не є фактичним суб'єктом міжнародного права, не перебуває під реальним контролем цивілізованого світу.

По-шосте, наш суверенітет сьогодні менший від суверенітету Сан-Маріно, де управляють два капітани на території, меншій за наш район. І для світової громадськості наш статус не більший статусу штату федеративної держави, яких у світі близько двадцяти з більш як трьомастами суб'єктами федерацій. І мені б дуже не хотілося, щоб наша Україна й надалі залишалася такою частиною...

Та наша біда в тому, що сьогодні, коли народ духовно роз'єднаний, деяким нашим політичним лідерам хочеться підписати ще один Кревський акт. Після чого, звичайно, писатимуться протести, та буде пізно, бо закриється кришка в чорну дірку, куди і впадає річка нашого життя...

Варто сказати й те, що вже сьогодні досить президентської влади як делегованої волі всього народу, щоб ліквідувати верховенство будь-якого суб'єкта федерації. Тому, як на мене, сьогодні й немає важливішого завдання, ніж усвідомлення того, що не повинна бути створена жодна нова структура Союзу, яка в результаті саморозвитку здатна буде незалежно і самостійно змінити статус суб'єкта — засновника нового об'єднання, якщо воно буде все-таки створене. У цьому разі, якщо й буде потрібний президент, він має бути підзвітний державам — утворювачам Союзу й відігравати координуючу і представницьку роль. Якщо й потрібна якась Конституція Союзу, то нею може бути тільки Декларація-Договір, яка може змінюватися тільки за згодою кожного учасника договору. Не повинно бути й такого, щоб воля до виходу із Союзу залежала від інтересів усіх суб'єктів договору, бо інтереси всіх не завжди відповідають інтересам одного народу. Делеговані повноваження не можуть бути тільки «союзними», тому що в такому разі засновники-держави втрачають свою суверенність. Отже, Центр, на мою думку, не може мати як виключних повноважень, так і власного майна. Ці повноваження повинні здійснювати спільно учасники договору, їх представницькі органи, маючи по одному голосу від суб'єкта договору. Будівництво армії, управління нею, космосом, економікою, фінансами може бути спільною, з верховенством держав-учасниць, а не монопольною функцією Центру. Тобто законодавство, управління здійснюють учасники договору, а координацію — спеціально створені органи Центру без законодавчих функцій. Законодавчі функції залишаються в учасників договору як їх суверенне право представляти свої народи. Створення ж наддержавних управлінських і законодавчих органів завжди породжує спокусу обмежити або ліквідувати суверенні права. При тому, якщо Центр віддасть наше майно і права, якщо нас, Україну, на момент підписання такого договору визнає декілька країн світу, відкривши в Києві свої посольства, ми зможемо виступати як суб'єкт міжнародного права, підписуючи самостійні договори, де будуть інтегруватися, а не передаватися суверенні права і повноваження народів.

Якщо ці положення знайдуть відображення в новій Конституції України, тоді, повторюю, ми й матимемо той «праведний закон», про який мріяв Великий Кобзар і якого не одне століття чекає наш народ.

**Микола ШКАРБАН,
народний депутат України, член Комісії Верховної Ради УРСР з питань державного суверенітету, міжреспубліканських і міжнаціональних відносин.**

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

МОЛОДШИЙ БРАТ «ВЕЧІРКИ»

«Не існує такої сфери в житті киян, де б ми не мали чого порадити» — під таким девізом вийшов у світ перший номер щотижневого додатка до «Вечірнього Києва».

Спорідненість з «мамою»-«Вечіркою» збереглася й у назві видання — «Добривечір». Але цікавим є не лише це. Справа в тому, що новий щотижневик має своєрідну спеціалізацію — з першої до останньої шістнадцятої сторінки він побудований виключно з порад — не випадково й у титулі газети значиться: «Щотижневий порадник газети «Вечірній Київ».

Чому ж саме таку форму спілкування з читачем обрали журналісти «Вечірки»?

— Життя нині складне,— розповідає редактор щотижневика Євген Якунов. — Ледь не щодня обиватель ро-

У світ!

бить для себе не дуже приємні відкриття: те подорожчало, інше — взагалі зникло, там — нітрати, тут — радіонукліди... А ще безробіття, злочинність... Як тут не занепасти духом.

Раніше було легше — всі як один знали: сумувати нема чого — про всіх подбає держава, уряд, партія... І нині дехто не вилікувався від цього. Ми ж у «Добривечорі» закликаємо — «порятунок потопаючих — справа рук самих потопаючих», — і даємо поради, як рятуватися.

— Ну і як же?

— Насамперед не впадати у відчай, не зациклюватися на невдачах, не намагатися затиснути себе в кулаці... Це вже з порад керівника Київської психологічної служби «Телефон довіри» Марини Турбіної. А ще консультації дають юристи з Української асоціації викладачів права, фахівці Київської спілки споживачів, педагоги, співробітники карного розшуку, лікарі, радіологи і журналісти «Вечірки», багатьох з яких ви побачите в нових для них амплуа — порадників. Чимало рекомендацій присвячено такому меркантильному питанню: що, де й за скільки можна купити й продати. Що ж, таке наше життя — на державну торгівлю розраховувати не доводиться.

— Отже, «Добривечір» не вберігає читача від сумних реалій нашого сьогодення?

— Ми не ставимо перед собою завдання просто відволікти людей від проблем — це з успіхом роблять інші видання. Навпаки, ми намагаємося роздивитися ці проблеми крізь збільшувальне скло — і обов'язково дати практичну рекомендацію — як бути... Довго думали, скажімо, чи вміщати в першому номері докладну розповідь про те, як подолати труднощі, пов'язані із зверненням до ритуальних служб, про писані й неписані закони міських кладовищ. Зрештою, вирішили — дамо, адже мета наша не розвага, а допомога.

Є, звичайно, в щотижневику й публікації, які викличуть усмішку — скажімо, деякі поради з київських газет минулого століття. Але й вони не просто жарти, а певна дещиця житейського досвіду, який, хто знає, може, колись і згодиться.

Володимир ВАСИЛЬЄВ.

Телеграфним рядком з Вінниці

ЯК ХОЧЕТЕ, ТАК І МОЛІТЬСЯ

Після реєстрації у Вінниці першої громади Української греко-католицької церкви на терені області почали діяти усі найбільші конфесії українських церков: православної, автокефальної православної та греко-католицької.

СПАСИБІ ПАРТІЇ ЗА ЩАСЛИВЕ ДИТИНСТВО!

У Хмільнику вирішено питання про будівництво дитячого санаторію. 12 мільйонів карбованців на спорудження оздоровчого комплексу надійдуть з бюджету компартії України — повідомляє газета «Панорама».

КОЖУХИ — ВЕТЕРАНАМ

Великим попитом користуються кожухи виробництва сільського цеху по переробці овчини в Гопчиці Погребищенського району. Рішенням виконкому сільської Ради щороку близько 40 кожухів як винагороду вручають ветеранам війни і праці, почесним колгоспникам, кращим працівникам.

Валерій ЛАЗАРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Реалії

У СЕЛИДОВЕ ПО КОНЬЯК

Раніше на занадто прискіпливе запитання «Куди, куме, їдеш?» у народі відповідали туманним: «Та за кудикині гори», або ж і більш конкретно для Донецького краю: «У Селидове по свистуни».

Тепер на згадане вище запитання можна почути більш сучасну відповідь: «У Селидове по коньяк». Справа в тому, що останнім часом місцевий завод почав розливати цей дефіцитний благородний напій, що надходить сюди прямісінько з Грузії.

Окрім коньяку «Самтрест» на Селидівському заводі розливають у донецькі пляшки і грузинське вино.

Юрій ДОНКО.
Донецьк.

Новини з Донеччини

Пробилось у траві «Джерельце»

Донецька область. Телевізійна школа для дітей, які бажають вивчати українську мову, вийшла в ефір у Донецьку. «Джерельце» — так назвав її автор і ведучий програми, член Спілки письменників України Геннадій Мороз, який викладає рідну мову і літературу в одній із шкіл Маріуполя. «Джерельце», підготовлене художньою редакцією Донецького телебачення (головний редактор В. Юречко), буде з'являтись на екрані щомісяця. Слід додати, що у нової телепередачі є вже свій дорослий попередник — більше року донецькі телеглядачі із цікавістю дивляться літературно-фольклорну передачу «Джерело», яка знайомить із звичаями й традиціями українського народу.

Школярі-приватники

Державний акт про право користування землею одержала учнівська виробнича бригада Святогірської середньої школи. Члени бригади стали власниками двадцяти гектарів поля. Торік вони орендували цю землю в колгоспі імені Ватутіна. Тут зробили наступний крок на шляху приватизації та нових умов господарювання. Учні не бояться праці. Свого часу вони орендували й більшу площу. Керівник бригади М. Линкін вважає, що його вихованцям під силу обробляти до ста гектарів землі.

Юрій ДОЦЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Донецька область.

Зверніть увагу!

ЧОМУ РОСІЯ МАЄ ПРАВО?..

Саме це питання стало одним із головних на прес-конференції у Києві за підсумками зустрічі ділових людей Болгарії, України і Росії, яка нещодавно відбулася у Варні.

Заступник генерального директора Українського фонду милосердя і здоров'я Віктор Кушнерьов звернув увагу керівників підприємств і журналістів, що саме заборона бартерних угод є перешкодою активізації економічних зв'язків між Україною і Болгарією, і закликав уряд республіки зважити на це. Адже перехід на розрахунок у валюті не приніс користі ні одній, ні другій державі.

Перший віце-президент Спілки орендарів і підприємців України Віктор Хмільовський переконливо довів, що сьогодні лише товарний еквівалент придатний для цього, оскільки доларовий еквівалент не відповідає покриттю вартості товарів ні в левах, ні в карбованцях.

Крім цього, він зазначив, що при підготовці таких зустрічей молоді підприємці повинні мати можливість поспілкуватися з нашими торговими представниками в іноземній державі, отримати всі необхідні дані про економічні можливості майбутніх партнерів і вивчити соціально-політичні аспекти цих відносин.

Усі промовці говорили про те, що у таких-от зустрічах мають брати участь і представники Торгово-промислової палати Української РСР, які мають певний досвід у цих стосунках.

Виконавчий директор Українського інституту ринкових відносин та підприємництва — Центру «Ринок» Олег Соскін запропонував уже восени цього року провести подібні зустрічі з поляками та угорцями.

Завершуючи прес-конференцію, директор Центру сприяння економічним зв'язкам Українського товариства дружби із зарубіжними країнами Аделіна Чорних-Троян подякувала болгарським колегам за теплий прийом нашої делегації і запевнила присутніх, що товариство й надалі працюватиме над організацією таких заходів.

Андрій БОЄЧКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Київ.

З офіційних джерел

ВИТОКИ ЦИВІЛІЗАЦІЇ — НА ТРОЄЩИНІ

У недалекому майбутньому кожному жителю Києва, як табличку множення, треба буде пам'ятати кілька цифр. Хоча б отакі: 814 — міжнародний код України, 252 — код Києва. Це на випадок того, якщо, приміром, не вистачить кишенькових грошей, щоб розрахуватися у паризькому ресторані чи оплатити покупку в одному із магазинів Рима. На додачу до цих кодів на вашій пластиковій картці вкладника Ощадбанку УРСР буде номер ощадкаси і особистий рахунок. І, звичайно, — персональний ідентифікований номер (пін). Останнє — ключ до вашого вкладу в ощадбанку. Його знає тільки вкладник.

Усе це вже майже реальність для вкладників Ватутінського відділення Ощадбанку УРСР Києва. Саме тут зусиллями спільного радянсько-австрійського підприємства «Інтермікро» впроваджена автоматизована електронна система банківського обслуговування «Дельта-Банк». Через півтора року подібна автоматизована електронна система буде обслуговувати всіх киян. А згодом і всю республіку. А там, дивись-но, підключимося і до міжнародної системи банківського обслуговування. Отже, маючи валютний рахунок у одній із ощадкас Києва чи республіки, ви справді зможете за допомогою електроніки розрахуватися за покупку в Неаполі.

Адже за два останніх роки замовниками СП «Інтермікро» стали більш як 400 організацій. Це спільне підприємство розробляє і освоює новітню технологію в сфері редакційно-видавничих систем, мереж комп'ютерних комплексів, автоматизації офісів, обробки і відтворення зображення, яке застосовується в медицині.

На міжнародній конференції, яка вчора розпочала роботу в Києві, відбулися зустрічі і переговори з делегаціями ощадних банків союзних республік.

Отож, не за горами часи, коли кожний українець буде клієнтом електронних банківських систем, як кожний цивілізований європеєць.

Леонід БРОВЧЕНКО,
Тарас ПЕТРІВ.

Суто радянський бізнес

ЇХНІ СУНИЦІ КРАЩЕ РОСТУТЬ...

Добре прийнялися і рясно цвітуть на полях колгоспу імені Леніна Новоселицького району, що на Буковині, суниці, які взялася вирощувати тут італійська фірма «Карапеллі Фінанцерія». Згідно з укладеним договором про співробітництво вона доставила у господарство садивний матеріал, впровадила власну прогресивну технологію обробки цієї культури, що здійснюється виключно механізованим способом. Навіть збирання врожаю візьмуть на себе машини. І не треба наших студентів.

Італійці підшукали собі на Буковині ще одного партнера — Чернівецьку кондитерську фабрику, якій вони постачатимуть вітамінні компоненти для виробництва цукерок підвищеного попиту. Розраховуватимуться буковинці часткою виробленої продукції.

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

Телеграфним рядком з Дніпропетровська

СЛАВУТИЧ НА БЕРЕГАХ СЛАВУТИЧА

Яр Славутич — автор багатьох поетичних і літературознавчих книг, відомий канадський учений, професор Альбертського університету в Едмонтоні, на запрошення обласного осередку ТУМ імені Шевченка «Просвіта» побував у Дніпропетровську. Яр Славутич з успіхом читав лекції в університеті (де, до речі, колись учився) та комбайнобудівному заводі.

І ПИВО Є, І «РАВЛИК» Є

У місті відкрито пивний зал на 70 місць «Рибальський стан». Інтер'єр «під старовину» зроблено майстрами з ВО «Дніпропетровськдерев» та архітектором А. Подвезком. А кухарі В. Гейченко, А. Панченко і Т. Лейн розробили пікантні закуски, приміром, — «Равлик».

ГЕРОЇ СЕРЕД НАС

Нещодавно телеглядачі з цікавістю переглянули китайський телефільм «Березовий гай свідчить» — про любов китайського юнака та нашої дівчини. І мало хто знає, що головну роль виконала завідуюча кафедрою англійської філології Дніпропетровського університету Ірина Авер'янова.

Юрій ПЕТРОВ.

Є Ш

У стол
ні «Сузі
м'єра п'є
тектив».
режисера
працюють
Сергій Ф
ської дра
з Театру
швидко з
увагу. Кі
віть встиг
зіграну
кращою
театральн
раїні. Ні
става дає
вість грат
вірного
буквал
коломн

Щиро,
капела
Т. Шевче
на Украї
рик
який відб
ликав бур
була добр
митися з
тиву, яки
нашої нар
невмируш
ря, яки
мель
во, класи
шого нар

Капела
заснована
Києві. В
її було ви
ни й кину
тільки ст
ського ко
про це ді
і зробили
немо
митц
капели пр
1949 року
ла до Аме
ті Детрой
ська еміг

ТАН

Михайл
верхий со
не з чуде
кої архіте
у XII сто
татарську
війни. Не
НКВС: у
знищений
нього нар
ни В. Бал

Нещода
ру встано
дерев'яні
патріархо
вом. УАП
вати храм
потребує
спонсором
пив київ
клуб «Ди

...КИ»

...бе в кулаці... керівника психологічної ...лефон довіри» ...ї. А ще кон... юристи з ...асоціації вик... ...фахівці Київ... ...оживачів, пе... ...них карно... ...арі, радіоло... ...ти «Вечір... ...в яких ви по... для них ...дників. Чи... ...й присвя... ...кантильному ...й за скільки ...продати. ...е життя — ...гівлю розра... ...дитися. ...«Добривечір» ...ача буде сум... ...ого сьогоден...

...вимо перед собою завдання просто відволікти людей від проблем — це з успіхом роблять інші видання. Навпаки, ми намагаємося роздивитися ці проблеми крізь збільшувальне скло — і обов'язково дати практичну рекомендацію — як бути... Довго думали, скажімо, чи вміщати в першому номері докладну розповідь про те, як подолати труднощі, пов'язані із звернениям до ритуальних служб, про писані й неписані закони міських кладовищ. Зрештою, вирішили — дамо, адже мета наша не розвага, а допомога.

Є, звичайно, в щотижневику й публікації, які викличуть усмішку — скажімо, деякі поради з київських газет минулого століття. Але й вони не просто жарти, а певна дещиця житейського досвіду, який, хто знає, може, колись і згодиться.

Володимир ВАСИЛЬЄВ.

...онеччини

...додати, що ...дачі є вже ...опередник — ...цькі телегля... ...дивляться лі... ...орну передача знайомить ...диціями укра...

...ри... ...ники

...т про право ...млею одер... ...виробнича ...гірської се... ...лени брига...ди стали власниками двадцяти гектарів поля. Торік вони орендували цю землю в колгоспі імені Ватутіна. Тут зробили наступний крок на шляху приватизації та нових умов господарювання. Учні не бояться праці. Свого часу вони орендували й більшу площу. Керівник бригади М. Линкин вважає, що його вихованцям під силу обробляти до ста гектарів землі.

Юрій ДОЦЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».
Донецька область.

...увагу!

...ІАЄ ПРАВО?..

...во довів, що ...товарний ...датний для ...доларовий ...вподіває пок... ...товарів ні в ...ованих. ...зазначив, ...ці таких зу... ...підприємці ...можливість ...нашими ...тавниками в ...і, отримати ...про еконо... ...майбутніх ...ити соціаль... ...екти цих

...говорили про ...т зустрічах ...ть і предс... ...промисло... ...нської РСР, ...й досвід у

Виконавчий директор Українського інституту ринкових відносин та підприємництва — Центру «Ринок» Олег Соскін запропонував уже восени цього року провести подібні зустрічі з поляками та угорцями.

Завершуючи прес-конференцію, директор Центру сприяння економічним зв'язкам Українського товариства дружби із зарубіжними країнами Аделіна Чорних-Троян подякувала болгарським колегам за теплий прийом нашої делегації і запевнила присутніх, що товариство й надалі працюватиме над організацією таких заходів.

Андрій БОЄЧКО, спеціальний кореспондент «Голосу України».
Київ.

...джерел

...І — НА ТРОЄЩИНІ

...ків Ватутін... ...Ощадбанку ...тут зусил... ...радянсько... ...підприємства ...ваджена ав... ...ктронна сис... ...обслугову... ...ик». Через ...бна автома... ...а система ...ти всіх ки... ...о республі... ...ню, підклю... ...родної сис... ...обслугову... ...чний валют... ...ий із ощад... ...спубліки, ви... ...за допомо... ...розрахува... ...Неаполі. ...станніх роки замовниками СП «Інтермікро» стали більш як 400 організацій. Це спільне підприємство розробляє і освоює новітню технологію в сфері редакційно-видавничих систем, мережних комп'ютерних комплексів, автоматизації офісів, обробки і відтворення зображення, яке застосовується в медицині.

На міжнародній конференції, яка вчора розпочала роботу в Києві, відбулися зустрічі й переговори з делегаціями ощадних банків союзних республік.

Отож, не за горами часи, коли кожний українець буде клієнтом електронних банківських систем, як кожний цивілізований європеєць.

Леонід БРОВЧЕНКО, Тарас ПЕТРІВ.

Суто радянський бізнес

ЇХНІ СУНИЦІ КРАЩЕ РОСТУТЬ...

Добре прийнялися і рясно цвітуть на полях колгоспу імені Леніна Новоселицького району, що на Буковині, суниці, які взялася вирощувати тут італійська фірма «Карапеллі Фінанцерія». Згідно з укладеним договором про співробітництво вона доставила у господарство садивний матеріал, впровадила власну прогресивну технологію обробки цієї культури, що здійснюється виключно механізованим способом. Навіть збирання врожаю візьмуть на себе машини. І не треба наших студентів.

Італійці підшукали собі на Буковині ще одного партнера — Чернівецьку кондитерську фабрику, якій вони постачатимуть вітамінні компоненти для виробництва цукерок підвищеного попиту. Розраховуватимуться буковинці часткою виробленої продукції.

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

Телеграфним рядком з Дніпропетровська

СЛАВУТИЧ НА БЕРЕГАХ СЛАВУТИЧА

Яр Славутич — автор багатьох поетичних і літературознавчих книг, відомий канадський учений, професор Альбертського університету в Едмонтоні, на запрошення обласного осередку ТУМ імені Шевченка «Просвіта» побував у Дніпропетровську. Яр Славутич з успіхом читав лекції в університеті (де, до речі, колись учився) та комбайнобудівному заводі.

І ПИВО Є, І «РАВЛИК» Є

У місті відкрито пивний зал на 70 місць «Рибальський стан». Інтер'єр «під старовину» зроблено майстрами з ВО «Дніпропетровськдерев» та архітектором А. Подвезком. А кухарі В. Гейченко, А. Панченко і Т. Лейн розробили пікантні закуски, приміром, — «Равлик».

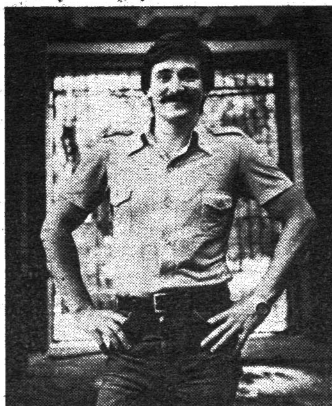
ГЕРОЇ СЕРЕД НАС

Нещодавно телеглядачі з цікавістю переглянули китайський телефільм «Березовий гай свідчить» — про любов китайського юнака та нашої дівчини. І мало хто знає, що головну роль виконала завідуюча кафедрою англійської філології Дніпропетровського університету Ірина Авер'янова.

Юрій ПЕТРОВ.

Навколомистецькі новини

Є ЩО ГРАТИ, Є ЩО ДИВИТИСЯ

У столичному театрі-салоні «Сузір'я» відбулася прем'єра п'єси Е. Шефера «Детектив». Це дебют молодого режисера О. Луцака. Тут працюють двоє акторів — Сергій Филимонов з російської драми та Сергій Бойко з Театру-на-Подолі. Вистава швидко звернула на себе увагу. Кілька критиків навіть встигли назвати роль, зіграну С. Филимоновим, кращою роллю нинішнього театрального сезону на Україні. Нічого дивного — вистава дає унікальну можливість грати на межі неймовірного і обоє акторів тут буквально купаються у карколомному вирі детективу— не простого, швидше — філософського.

На фото: актор Сергій Бойко.
Фото Михайла САЧКА.

СВЯТО ДУШІ ЛЮДСЬКОЇ

Щиро, голосисто співає капела бандуристів імені Т. Шевченка, яка прибула на Україну з Північної Америки. Уже перший концерт, який відбувся у Києві, викликав бурхливі овації. Це була добра нагода познайомитися з мистецтвом колективу, який зберіг любов до нашої народної пісні, думи, невмирущих творів Кобзаря, якій за тридев'ять земель ... українське слово, класичну спадщину на... шого народу.

Капела бандуристів була заснована у 1918 році в Києві. В роки минулої війни її було вивезено до Німеччини й кинуто в концтабір. І тільки стараннями Українського комітету в Берліні про це дізналися на Україні і зробили все можливе, ... неможливе для визволення ... Нескінченні ... капели припинилися тільки 1949 року, коли вона прибула до Америки й осіла в місті Детройті. Перша українська еміграція по-братньому прийняла бандуристів і допомогла їм влаштуватися.

Довгий час капелою бандуристів керував відомий музикант Григорій Китастий. Протягом 52 років свого існування колектив гастролював в Австралії, Іспанії, Франції, Голландії, Англії, Данії, Бельгії, Швеції, Німеччині... І ось тепер — зустріч із батьківською землею. Добре вчинили Український фонд культури і товариство «Україна», запросивши талановитий колектив на береги Дніпра. Виступи капели (а вони, крім Києва, відбудуться в Полтаві, Харкові, Донецьку, Дніпропетровську, Кривому Розі, Запоріжжі, Вінниці, Чернівцях, Івано-Франківську, Тернополі та Львові) ще більше зміцнять наші дружні контакти і, звичайно, сприятимуть відродженню національної культури нашого народу, чистої, як джерельна вода. І криниця та — бездонна.

Віталій ДИКИЙ.

Справи духовні

ТАКИ ВЕСТИМЕ ВУЛИЦЯ ДО ХРАМУ

Михайлівський Золотоверхий собор у Києві — одне з чудес давньослов'янської архітектури. Збудований у XII столітті, він пережив і татарську навалу, і численні війни. Не встояв лише перед НКВС: у 1935 році він був знищений за наказом тодішнього наркома НКВС України В. Балицького.

Нещодавно на місці собору встановлено триметровий дерев'яний хрест, освячений патріархом УАПЦ Мстиславом. УАПЦ взялася відбудувати храм. Та оскільки це потребує великих коштів, спонсором відбудови виступив київський футбольний клуб «Динамо».

Фото Ігоря ПЕТРОВА.

Резонанс

А ЯК ЖЕ ЦЕ ЗВЕТЬСЯ?

Редакція отримала листа від громадянина О. Соколовського, позаштатного кореспондента з питань релігійного життя на Україні литовського часопису «Каталіку пасауліс». Автор вважає вигадкою фразу, опубліковану нами 31 травня ц. р., де сказано, що День Києва «ознаменувався сумною подією — зіткненням віруючих греко - католиків та православних за право провести молебень в Андріївській церкві».

А що було насправді? Громадянин Соколовський розповідає: **«Віруючі УПЦ щось істерично вигукували, кидалися до українських католиків».**

Вибачте, а як же це зветься — обмін люб'язностями, чи як?

Нам здається, що все-таки— зіткнення, прикре й безглузде, добре, що «безконтактне» — дякуючи міліції. Отже, було б гріхом називати той інцидент якимось м'якшим словом. Крім того, Оксана Вихор, автор тієї невеличкої інформації, нагадала читачам, що католики мали від міськвиконкому дозвіл на богослужіння, тому запідозрювати автора інформації та газету в необ'єктивності у громадянина Соколовського немає жодних підстав.

Відділ інформації «ГУ».

І... ВІД...

Невдовзі ...ському клад... робітники У... Харківській... намір завер... ня меморіал... «Жертвам ... На одній з ... викарбувано ... безвинно ві... Органи де... ють данину ... які загинул... сумнозвісни... вого загостр... боротьби».

Мої спі... начальник ... Микола Мур... ник групи ... ською Вол... — показуют... тих паперів... смертних ви... чи не єдині ... ві свідки» ... Перед безсл... Берія та йо... місцях заме... криваві слід...

Від 9 се... по 11 берез... 6865 україн... ів, громадян... нальностей ... закінчили с...

Обличчя...

ПОГИБЕЛ...

Погибельні місця, де людина пропадає безслідно, трапляються не лише у страшних казках. До недавнього часу було таке місце і в селі Калини Ананьївського району. А вивела на погибельне місце подія, що сталась у Роздільній: тут раптом зник пенсіонер В. Хоменко. Він мав «Москвича» і промишляв приватним візництвом. З однієї такої поїздки не повернувся. Прокуратура завела кримінальну справу. Автомобіль невдовзі виявили в Ананьєві, а користувався ним В. Компан, 30-річний сторож колгоспу «Світлий шлях», мешканець села Калини. Розслідуванням встановлено, що саме Компан та його дружина були останніми пасажирами Хоменка.

...Того дня подружжя поверталося з Вінницької області. Оскільки добряче хильнули, свою зупинку проспали, очуняли аж у Роздільній, попросили Хоменка підкинути до Калини. Дорогою Компан замислив заволодіти машиною, натягнув дружині, вона особливо не заперечувала... відвела по... доньку, щоб... ла й не бач... запросив вод... нібито ку... там прогрим... постріл. Вон... за село, але... машина пола... подався до с... В. Ульера, ... машину відп... труп закопа...

...В. Комп... карався наро... і насильство... знали, що п... Компаном, в... його хату де... Хоменко був... знайшов тут ... Першим, ще ... М. Кулеба, ... «друга» ... притулок. П... господарем, ... ся, якось Ко... у Кулебу, по... Убитого з... разом з дру... р'ю. Через ... бувши покар... злочин, Ком... М. Харковим... найомився в...

Традиції

ВІДРОДЖЕНН... ГАВАРЕЦЬКОЇ КЕР...

В Червонограді Львівської області запрацювала, чи не перша на Україні, гончарна піч з чорної кераміки (основна її відмінність від інших — герметичність). Молоді гончарі Валентин Дроба та Іван Братко створили мале підприємство «Чорна кераміка», збудувавши піч... у шкільному тирі.

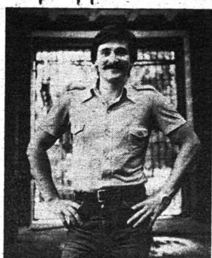
До цього хлопці більше як півроку навчалися мистецтву знаменитої гаварецької кераміки... іньских мит... Бокусевича ... Славінського ... — у міс... рі. Та молоді... отримали зап... забаром пове... до Чікаго ... української ...

Юрі... спеціальн... дент «Голо...
Червоногра...

вколомистецькі новини

ГРАТИ, Є ЩО ДИВИТИСЯ

театрі-сало- дбулася пре- Шефера «Де- ніт молодого цака. Тут акторів ов з росій- Сергій Бойко олі. Вистава а на себе ритиків на- вати роль, илимоновим, нинішнього ону на Ук- вно — ви- льну можли- ежі неймо- ктор тут кар- детективу — не простого, швидше — філософського.

На фото: актор Сергій Бойко.

Фото Михайла САЧКА.

ЯТО ДУШІ ЮДСЬКОЇ

то співає істів імени а прибула нічн Аме- рт, Києві, вик- вації. Це а познайо- вом колек- любов до існі, думи, рів Кобза- ев' зе- ї сло- щину на

істів була 18 році в нулої війни о Німеччи- нцтабір. І Україн- в Берліні на Україні кливе й и тільки она прибу- сіла в міс- а україн- братньому прийняла бандуристів і допомогла їм влаштуватися.

Довгий час капелою бандуристів керував відомий музикант Григорій Китастий. Протягом 52 років свого існування колектив гастролював в Австралії, Іспанії, Франції, Голландії, Англії, Данії, Бельгії, Швеції, Німеччині... І ось тепер — зустріч із батьківською землею. Добре вчинили Український фонд культури і товариство «Україна», запросивши талановитий колектив на береги Дніпра. Виступи капели (а вони, крім Києва, відбудуться в Полтаві, Харкові, Донецьку, Дніпропетровську, Кривому Розі, Запоріжжі, Вінниці, Чернівцях, Івано-Франківську, Тернополі та Львові) ще більше зміцнять наші дружні контакти і, звичайно, сприятимуть відродженню національної культури нашого народу, чистої, як джерельна вода. І криниця та — бездонна.

Віталій ДИКИЙ.

Справи духовні

СТИМЕ ВУЛИЦЯ ДО ХРАМУ

Золото- ві — од- слов'янсь- будований пережив і численні ше перед і він був м тодіш- С Украї-

сці собо- метровий освячений Мстисла- відбуду- ьки це коштів, и висту- тбольний

Фото РОВА.

Резонанс

А ЯК ЖЕ ЦЕ ЗВЕТЬСЯ?

Редакція отримала листа від громадянина О. Соколовського, позаштатного кореспондента з питань релігійного життя на Україні литовського часопису «Каталіку пасауліс». Автор вважає вигадкою фразу, опубліковану нами 31 травня ц. р., де сказано, що День Києва «ознаменувався сумною подією — зіткненням віруючих греко - католиків та православних за право провести молебень в Андріївській церкві».

А що було насправді? Громадянин Соколовський розповідає: «Віруючі УПЦ щось істерично вигукували, кидалися до українських католиків».

Вибачте, а як же це зветься — обмін люб'язностями, чи як?

Нам здається, що все-таки — зіткнення, прикре й безглузде, добре, що «безконтактне» — дякуючи міліції. Отже, було б гріхом називати той інцидент якимось м'якшим словом. Крім того, Оксана Вихор, автор тієї невеличкої інформації, нагадала читачам, що католики мали від міськвиконкому дозвіл на богослужіння, тому запідозрювати автора інформації та газету в необ'єктивності у громадянина Соколовського немає жодних підстав.

Відділ інформації «ГУ».

ЩО ВИНЕН — ВІДДАТИ ПОВИНЕН

Невдовзі на старому єврейському кладовищі міста співробітники УКДБ УРСР по Харківській області мають намір завершити спорудження меморіального комплексу «Жертвам тоталітаризму». На одній з його стел буде викарбувано: «Вклонімося безвинно вбитим землякам». Органи держбезпеки віддають данину пам'яті людям, які загинули в м'ясорубці сумнозвісних років «особливого загострення класової боротьби».

Мої співрозмовники — начальник слідчого відділу Микола Мурзін та начальник групи зв'язку з громадськістю Володимир Шейко — показують кипу сіро-жовтих паперів. Це оригінали смертних вироків, мабуть, чи не єдині на Україні «живі свідки» страшних років. Перед безславною кончиною Берія та його спідручні на місцях замели майже всі свої криваві сліди.

Від 9 серпня 1937 року по 11 березня 1938 року 6865 українців, росіян, євреїв, громадян інших національностей та віросповідань закінчили своє життя в застінках колишньої харківської тюрми НКВС. Винесені «трійкою» вироки виконувалися відразу ж на внутрішньому дворі щодня. Найменше за добу в цей період розстрілювали 12 чоловік, «рекорд» — 120...

Автор ескізу пам'ятника — старший слідчий УКДБ В. Єршин. Втім, яким бути пам'ятнику, думало все управління. Тож проект колективний.

— Тепер нерідко можна почути, що «кадебісти» спочатку людей убивали, а нині пам'ятники ставлять своїм жертвам, хочуть кров з себе змити. Ні, хочемо, щоб люди не забули нашої трагедії, щоб знали, де могили їх рідних, — сказав В. Шейко.

Пам'ятник споруджується за рахунок «фірми» та на особисті пожертвування нинішнього покоління харківських чекістів. Усі співробітники УКДБ, у тому числі й генерал, вільний час та вихідні проводять на будівництві.

Микола КОСИЙ, журналіст.

Харків.

Дожилися!

БЛАГОРОДНИЙ МЕТАЛ — НА «ПАВЛІВ ДЕНЬ»

Біля магазину «Ювелірні вироби» у Херсоні щодня юрмляться люди, скуповуючи золото. Їх не зупиняє висока ціна на благородний метал.

Маючи такий товар, можна вдатися до бізнесу в тій же Польщі, куди під різними приводами зачастили херсонці. Там за один грам золота платять 115 тисяч злотих. Небагато, якщо перевести на долари, але 370 наших карбованців, виручених за цей грам, теж знадобляться.

Однак більшість діє за інерцією. Покупців продовжує лякати «павлів день». Піддавати новим випробуванням свій гаманець страшнувато.

Іван КАЛИНИЧЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».

Херсон.

Обличчя злочинності

ПОГИБЕЛЬНЕ МІСЦЕ

Погибельні місця, де людина пропадає безслідно, трапляються не лише у страшних казках. До недавнього часу було таке місце і в селі Калини Ананьївського району. А вивела на погибельне місце подія, що сталась у Роздільній: тут раптом зник пенсіонер В. Хоменко. Він мав «Москвича» і промишляв приватним візництвом. З однієї такої поїздки не повернувся. Прокуратура завела кримінальну справу. Автомобіль невдовзі виявили в Ананьєві, а користувався ним В. Компан, 30-річний сторож колгоспу «Світлий шлях», мешканець села Калини. Розслідуванням встановлено, що саме Компан та його дружина були останніми пасажирами Хоменка.

...Того дня подружжя поверталося з Вінницької області. Оскільки добряче хильнули, свою зупинку проспали, очуняли аж у Роздільній, попросили Хоменка підкинути до Калини. Дорогою Компан замислив заволодіти машиною, натякнув дружині, вона особливо не заперечувала. Вдома вона відвела подалі маленьку доньку, щоб та нічого не чула й не бачила. А Валерій запросив водія до комори, нібито купити картоплі. там прогримів рушничний постріл. Вони вивезли труп за село, але недалеко — машина поламалася. Валерій подався до свого знайомого В. Ульєра, той допоміг і машину відремонтувати, і труп закопати.

...В. Компан до того двічі карався нарсудом за розбій і насильство. Якби-то люди знали, що ще водиться за Компаном, вони б обминали його хату десятою дорогою. Хоменко був не першим, хто знайшов тут свою смерть. Першим, ще 1983 року, став М. Кулеба, котрий, на правах «друга», отримав тут притулок. Пиячили разом з господарем, часом сварилися, якось Компан вистрелив у Кулебу, потім добив його. Убитого закопали в ярузі разом з дружиною та матір'ю. Через п'ять років, відбувши покарання за інший злочин, Компан, разом з М. Харковим, з котрим познайомився в ув'язненні, заманили до хати незнайомця. Той мав сякі-такі гроші. Компан тут же застрелив його. Труп закопали у льоху, на покинутому подвір'ї. Гроші (260 карбованців) та куртку вбивця привласнив. Особу загиблого так і не встановлено. А невдовзі та ж доля спіткала й Харкова — він почав обтяжувати хазяїв, не хотів виселятися. Компан застрелив «приятеля», коли вони готувалися до спільного полювання.

Конвейєр убивств зупинено, справу розглянув Одеський обласний суд. Компана засуджено до вищої міри, на 10 років позбавлення волі — його дружину, В. Ульєр отримав 2,5 року. Щодо матері Компана — справу припинено за амністією. У подружжя Компанів, лишається додати, було на утриманні троє малолітніх дітей. Що розповідатиме їм про батьків бабуся? Як пояснить — чому раптом осиротіли?

Георгій ВОРОТНЮК, власний кореспондент «Голосу України».

Одеська область.

ПОГОДА

Як повідомили нашому кореспонденту з Гідрометеоцентру, 14 — 15 червня по Україні без опадів, лише у західних і північних областях короткочасні дощі, грози. Вітер слабкий. Температура вдень 21—28, у південних і східних областях подекуди 30—32, вночі 10—17 градусів.

По Києву та області буде без опадів. Вітер слабкий. Температура в Києві 22—24, по області — 21—28 градусів.

Традиції

ВІДРОДЖЕННЯ ГАВАРЕЦЬКОЇ КЕРАМІКИ

В Червонограді Львівської області запрацювала, чи не перша на Україні, гончарна піч з чорної кераміки (основна її відмінність від інших — герметичність). Молоді гончарі Валентин Дроба та Іван Братко створили мале підприємство «Чорна кераміка», збудувавши піч... у шкільному тирі.

До цього хлопці більше як півроку навчалися мистецтву знаменитої гаварецької кераміки у відомих українських митців Мар'яна Бокусевича та Ярослава Славінського. Перша виставка — у місцевому кінотеатрі. Та молоді художники вже отримали запрошення і незабаром повезуть свої роботи до Чікаго на виставку української кераміки.

Юрій НЕСТЕРЯК, спеціальний кореспондент «Голосу України».

Червоноград.

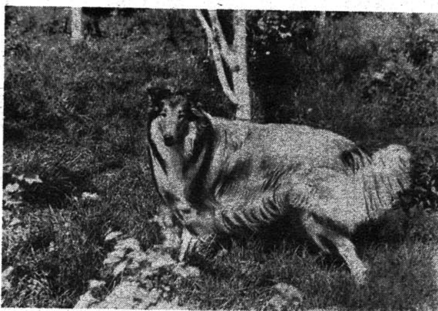

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Володимир ПИЛИПЧУК

Ринкові студії

ВЛАСНА ГРОШОВА ОДИНИЦЯ

Друкування власних українських грошей — це не політична гра, а спосіб регулювання економіки.

ПРОБЛЕМА золотого забезпечення і власних грошей сьогодні викликає дуже широкі дискусії. Одним з аргументів противників власної валюти є те, що в нас немає золота, аби забезпечити гроші відповідним запасом. Потрібно сказати, що вимога до золотого запасу грошей була висунута на конференції в Бретон-Вудсі у Сполучених Штатах Америки в 1944 році. Ця система передбачала забезпечення грошей відповідними запасами золота і була впроваджена у зв'язку з державно-монополістичним регулюванням. Згідно з рішеннями Бретон-Вудської конференції за золотом лишалися функції світових грошей, а також засобу платежу в міжнародних розрахунках. У тодішніх умовах нестабільності треба було встановити твердий паритет між валютами різних держав, прирівняти валюти одну до одної відповідно до золотого вмісту. Таким чином, було створено систему, де долар набув привілейованого значення через найвищий рівень забезпечення золотом. У міжнародних розрахунках він відіграв основну роль.

Але в умовах нерівномірності розвитку держав співвідношення валют почало порушуватися. В зв'язку з тим, що на світовий ринок вийшли такі країни, як Японія, Великобританія, Німеччина, Франція та інші, виникла проблема позбавлення золота грошових функцій. Бо до рівня загальносвітового еквівалента підвівся не лише долар, а й валюти інших держав. І в 1971 — 1973 роках було припинено обмін доларів на золото — це означало фактично відхід від рішень Бретон-Вудської конференції.

В ЗВ'ЯЗКУ з цим постала проблема: яким чином далі творити міжнародну валютну політику? І в 1976 році на Ямайці було скликано Кінгстонську конференцію, яку проводили країни — члени Міжнародного валютного фонду. Вони ввели курс валют, що плаває, та відмінили статус золота як засобу міждержавного валютного регулювання. Тобто фактично пройшла демонетеризація — втрата золотом і сріблом функції грошей.

Це — показник розвинутості товарно-грошових відносин. Роль гаранта почало виконувати товарне забезпечення. Перехід було юридично закріплено в статуті Міжнародного валютного фонду, і з тих пір золото може служити лише резервом кредитних ресурсів для погашення міжнародних зобов'язань, страховим фондом для проведення дефляційних заходів, резервом ліквідних грошових ресурсів для часткового забезпечення грошової одиниці. Так що напис на банкнотах «гарантується золотом» на сьогоднішній день нічого не вартий. І розмови про золоте забезпечення грошей є безпідставними через те, що міжнародна валютна практика цього не вимагає.

А друкування власних українських грошей — це не політична гра, а спосіб регулювання економіки. Країни, що мають власні валюти, більш ефективно справляються з регуляторними функціями, мають високий рівень розвитку, незважаючи на відсутність природних ресурсів та малу територію. Приклад — Японія, технічному розвитку якої сприяла власна валютна система.

БАГАТО країн сьогодні мають великі доходи від випуску грошей та торгівлі ними. Великобританія, за деякими розрахунками, від операцій з власною валютою одержує приблизно таку ж частину національного доходу, як і від промислового виробництва. Світова практика показує, що невигідно самим друкувати власні гроші країнам з населенням меншим ніж чотири мільйони жителів. І одночасно невигідно не друкувати власні гроші країнам з населенням більшим ніж сім мільйонів. На Україні ж проживає 52 мільйони жителів...

Ми ж на сьогоднішній день користуємося лише часткою того позичкового фонду, що утворюється в результаті діяльності підприємств України і грошових заощаджень громадян. В президентській програмі переходу до ринку передбачається, що республіки повинні платити гроші за користування власними кредитними ресурсами та друкування в Москві «дерев'яних» інфляційних карбованців. Так, кредитні ресурси Ощадбанку України (збереження громадян) на суму 82,6 мільярда карбованців за станом на 1 січня 1991 року вилучені Держбанком СРСР і Мінфіном СРСР у їхнє розпорядження. І про це є офіційне письмове підтвердження і Ощадбанку України, і Українського республіканського банку Державного банку СРСР. Якщо до названої суми додати фінансові ресурси на суму 40,9 мільярда карбованців, що мобілізуються структурами Союзу на території України (на цю цифру погодилось Міністерство фінансів України в статті «Один пишемо, й скільки на думці?». «Голос України» № 104), то загальна сума мобілізації становитиме 123,5 мільярда карбованців. І якщо наш міністр фінансів і його перший заступник В. Тентюк — автор статті у «Голосі України», цього не знають, або просто не вміють порахувати, то вони школярі в фінансах або мають знання студента перших курсів фінансового інституту.

Але якщо знають і свідомо обманюють і народ, і парламент, то це вже інша площина проблеми...

ТАКИЙ підхід наш народ і нашу економіку не влаштовує, і ми шукатимемо виходи з такого становища, аби збільшити індекс ділової активності. Одним з таких засобів є випуск власних грошей, що забезпечені високоякісним товаром. До того ж, і золото наша республіка має. Крім того, чого це ми маємо вишукувати власні (забрані вже) кредитні ресурси в Москві і платити їй за друкування «дерев'яних» грошей, новий крах яким прийде, орієнтовно, восени цього року, коли можемо випустити власні?

Україна без урахування військово-промислового комплексу має сьогодні експортні можливості, що оцінюються 6 мільярдами інвалютних карбованців і примусово вилучаються союзними структурами за сміхотворною ціною — 1,7 карбованця за інвалютний карбованець.

В останньому варіанті Союзного договору пропонується мати єдину грошову, податкову, кредитну, фінансову й цінову політику. Якщо це стане реальністю, то від Декларації про державний суверенітет України лишаються «світлі згадки» у Верховній Раді України, в уряді України як держави відпаде необхідність. Згаданий проект Союзного договору ще раз підтверджує економічну експансію союзного уряду, невигідність збереження єдиної валютної системи. Для того, щоб мати спільну валюту, треба мати єдиний її курс у різних регіонах. У Грузії, Литві, на Україні, Далекому Сході він різний. І викликана ця різниця різнобоєм у продуктивності праці та її оплаті.

ЗОКРЕМА, завдяки єдиній валютній системі в межах СРСР Україна, маючи кількість населення, виробництво основних видів продукції та виробничі потужності на рівні, скажімо, Франції, споживає в 2,5 раза менше на душу населення. Чи хоче читач, аби те, що є в нас нині, збереглося незмінним? Це жалюгідне існування заради якоїсь придуманої центром мети — оновленої федерації з єдиною фінансовою, грошовою, бюджетною, кредитною, податковою політикою.

Я думаю, ми домовимося щодо економічних зв'язків з іншими республіками, будуючи свою економічну систему власноруч. І при цьому взаємно ділитимемося досвідом, адже будь-яку велику систему завжди к... лагодити окремими блоками. Ці блоки — республіки. Ми можемо створити з ними валютний союз. Але гроші — то є влада. Чиї гроші — того і влада. Верховній Раді України треба, врешті-решт, визначитися, чи належить їй влада на Україні, чи згодна вона мати владу...

Гроші — то є влада. Чиї гроші — того і влада. Верховній Раді України треба, врешті-решт, визначитися, чи належить їй влада на Україні.

(Продовження. Початок у №№ 87, 88, 91, 99, 103, 104, 106, 107).

ОДЕСЬКА БІРЖА

Більш як 50 підприємств республіки і країни, які внесли статутний капітал у 50 мільйонів карбованців, стали членами новоствореної Одеської товарної біржі, вперше відкритої ще у 1820 році (у 1917-му вона була закрита). Мета її — організація товарообороту, посередницькі послуги, регулювання торговельних операцій, збирання і публікація відомостей про біржові ціни.

На перший продаж на Одеській товарній біржі було пред'явлено більш як 70 найменувань різних видів продукції на суму 300 мільйонів карбованців, а також продукції на 8 мільйонів доларів.

На знімку: в біржовому залі відбуваються відкриті торги промисловими товарами.

Фото І. ПАВЛЕНКА. (УКРІНФОРМ).

З пошти відділу

ПАЛЬТО ЗА 40 КОПІЙОК

У зв'язку з підвищенням цін, ми, пенсіонери, опинилися так далеко за межею бідності, що навіть уявити страшно.

Я підрахував, що пенсії не вистачить і на харчування. Але, крім їжі, повинен, звичайно, думати і про одяг... Одне лише пальто коштуватиме мені шести місяців пенсії.

Тож хочу запропонувати створити десь у місті ринок, на якому можна буде купити та продати ношені речі. Певен, що є багато людей, які не мають змоги купувати нове. Одночасно й здати до комісійного магазину, скажімо, брюки чи сорочку, знос яких становить більш як 50 відсотків, неможливо. Не беруть. А в пунктах прийому вторсировини за 2—3 пальто платять 40—60 копійок.

Таким чином, подібне місце купівлі-продажу було б вигідним як покупцям, так і продавцям.

В. КИСЕЛЬОВ.

ПОДАТКИ — БЕЗ ОБГРУНТУВАННЯ?..

Яким бути ринку — регульованому чи вільному? Давайте-но спробуємо розібратися по порядку.

Донедавна розвиток народного господарства був чітко регламентований. Держплан УРСР, спираючись на статзвітність формувань народногосподарського плану, доводив його міністерствам та відомствам. Ті, в свою чергу, щосили відбиваючись від нього, намагались випросити в уряду якомога більше централізованих коштів та ресурсів, щоб забезпечити собі безтурботне існування до наступного року. Це перетягування адміністративного каната називалось захистом планів та фондів. Аналогічна ситуація мала місце за всією вертикаллю управлінської ієрархії. Це породжувало зловживання та сприяло розвитку бюрократичної значущості апаратників, яку ми ще дуже довго будемо на собі відчувати. Волюнтаризм у плануванні розвитку народного господарства, а ще більше в розподілі ресурсів за таких умов обмежувався здебільшого характером і примхами того чи іншого чиновника. ...ж оперативно проконтролювати об'єктивність рішень практично неможливо. А епізодичні перевірки контролюючими органами, у кращому разі, лише нанизували незліченні догани.

Перебудова, яка триває вже шостий рік, стала каталізатором демократичних метаморфоз у суспільстві та розвитку підприємництва. Одночасно вона є причиною і негативних явищ у економіці. Численні кооперативи, малі підприємства, підприємці недержавних форм власності, які не бажають утримувати великий апарат управління, неспроможні погоджувати свої програми з органами планування. Та це, власне, і не сприятиме їх конкурентоспроможності. Адже не виключено, що інформація про перспективи діяльності підприємців буде використана їх партнерами проти них самих. Особливого значення це набуває в умовах монополії розподільчої системи. В результаті порушились важелі управління як процесом планування розвитку народного господарства, так і процесом реалізації планів, який до перебудови полягав у чіткому адміністративному контролі з відповідним механізмом притягнення до відповідальності керівників підприємств і галузей, які зривали виконання народногосподарських планів.

Тому на відміну від існуючого територіально-відомчого планування з доведенням завдань відомствам та областям у нових умовах господарювання більш прийнятне територіальне планування, здійснюване на двох рівнях — республіканському та обласному. Це — прогнозно - базове планування, в основу якого покладено досягнутий рівень виробництва товарів народного вжитку, послуг і промислової продукції та необхідний обсяг їх виробництва для задоволення споживчого та народногосподарського попиту.

Проте ці плани лишаються тільки на папері, якщо не буде опрацьовано економічного механізму управління їх реалізацією. Його дійовим важелем має стати державне оподаткування прибутків. Нині ж, незважаючи на певну прогресивність останнього союзного законодавства, воно не виконує своєї основної функції — поповнення державного бюджету, стимулювання розширення діяльності суб'єктів оподаткування.

Це стосується насамперед законодавчо фіксованої квоти оподаткування прибутків. Хіба можна більшістю голосів у парламенті визначати, скільки відсотків прибутку має відраховуватись до бюджету без математичного обгрунтування?

Мабуть, треба опрацювати механізм оподаткування, спрямований на управління (регулювання) розвитком виробництва товарів народного вжитку, послуг та промислової продукції — основи створення економічної системи саморегулювання економіки. З цією метою за основу планування на всіх рівнях береться загальний натурально-вартісний баланс виробництва і попиту на товари народного вжитку, послуги і промислову продукцію на досягнутому рівні виробництва, на підставі якого і визначається перелік пріоритетних видів продукції та її обсяги з урахуванням еквівалентного натурального чи вартісного покриття дефіцитної продукції, перспективного розвитку та потреб республіки чи регіону. Підприємства самостійно формують програму економічного розвитку на підставі контрольних показників по області й економічної доцільності виробництва тієї чи іншої продукції, виходячи з диференційованих нормативів відрахувань від прибутку і стимулюючого механізму їх кореляції.

А диференційовані нормативи доводяться підприємствам обласною Радою на кожний рік окремо, виходячи з розмірів обласного бюджету та аналогічних нормативів відрахувань від фінансових надходжень до республіканського бюджету. Але вони не повинні перевищувати нормативу відрахувань, існуючого у базовому році. За результатами діяльності підприємств диференційовані нормативи корелюються у бік збільшення або зменшення стимулюючим коефіцієнтом, утворюючим фактичний (пільговий або більш жорсткий) норматив відрахувань.

Сам же стимулюючий коефіцієнт визначається як багатофакторна складова, що враховує, наприклад, рівень використання фонду заробітної плати, використання прибутку на розвиток і модернізацію виробництва, динаміку розвитку виробництва, участь підприємства у виробництві пріоритетної (дефіцитної) продукції тощо.

Перелік таких факторів визначають Ради відповідного рівня.

Звичайно, наведену схему можна розглядати лише як ескіз. Проте застосування такого принципу визначення розмірів оподаткування прибутків у поєднанні з прогнозо-базовим плануванням стало б основою переходу до саморегульованої економіки як альтернативної командно-адміністративній. При цьому планування на рівні республіки та області здійснюється паралельно й автономно щодо економічного розвитку підприємств, виходячи з критеріїв, відповідних для кожного рівня.

Якщо це стосується республіки, треба виходити з економічної самостійності й ринкових відносин, задоволення потреб народного господарства і попиту населення, конкурентоспроможності продукції на міжреспубліканському рівні й зовнішньому ринку, працевлаштування населення тощо.

Щодо області, крім цього, треба враховувати й регіональний госпрозрахунок.

Слід мати на увазі, що організація (розвиток) виробництва нової або пріоритетної для області (республіки) продукції, в якій не зацікавлене підприємство, незважаючи на пільгові умови відрахувань від прибутку, здійснюється за рахунок централізованих коштів відповідного рівня.

За вихідну позицію планування береться баланс виробництва і попиту товарів народного вжитку, послуг та промислової продукції на кожному рівні, на основі чого визначається прогнозовий обсяг у натурально-вартісному виразі того чи іншого виробництва, складається перелік асортименту пріоритетної продукції й прогноз її виробництва у вартісному обчисленні. Визначаються й розміри диференційованих нормативів оподаткування для кожного підприємства. Безперечно, з урахуванням цього підприємства вносять корективи в плани, які потім узагальнюються на рівні області, республіки. Які ж переваги таких методичних підходів до планування розвитку народного господарства?

Насамперед, послабляється соціально-економічна напруга у трудових колективах, обумовлена авторитарними методами планування без урахування економічної доцільності, матеріально-сировинного забезпечення продукцією потреб свого регіону. Створюється також економічний механізм, який стимулює випуск пріоритетної продукції в необхідних обсягах; відповідні умови для адаптації підприємств у ринкових відносинах, забезпечується децентралізація планування економічного розвитку і демократизація управління виробництвом.

І головне — об'єктивність розмірів податку на прибутки. Адже сьогодні ніхто не може пояснити, чому саме 45 відсотків становить розмір відрахувань до бюджету і чому 22 (а не 12 або 32) з них — до союзного. Цивілізованому суспільству потрібна об'єктивність, і тільки за таких умов ринок, на який ми покладаємо стільки надій, може бути діловим.

Віктор ХМІЛЬОВСЬКИЙ,
перший віце-президент, генеральний директор Спілки орендарів і підприємців УРСР.
Київ.

Точка зору

ХМІЛЬОВСЬКИЙ Віктор Мечиславович, перший віце - президент, генеральний директор Спілки орендарів і підприємців УРСР. Кандидат сільськогосподарських наук. Має більше 30 наукових праць з питань економіки і лісівництва, два авторських свідоцтва про винаходи. Член Спілки журналістів СРСР. Кандидатську дисертацію захистив без відриву від виробництва.

НА ВІДМІНУ ВІД ІСНУЮЧОГО ТЕРИТОРІАЛЬНО-ВІДОМЧОГО ПЛАНУВАННЯ З ДОВЕДЕННЯМ ЗАВДАНЬ ВІДОМСТВАМ ТА ОБЛАСТЯМ У НОВИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ БІЛЬШ ПРИЙНЯТНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ, ЗДІЙСНЮВАНЕ НА ДВОХ РІВНЯХ — РЕСПУБЛІКАНСЬКОМУ ТА ОБЛАСНОМУ.

ХІБА МОЖНА БЕЗ МАТЕМАТИЧНОГО ОБГРУНТУВАННЯ БІЛЬШІСТЮ ГОЛОСІВ У ПАРЛАМЕНТІ ВИЗНАЧАТИ, СКІЛЬКИ ВІДСОТКІВ ПРИБУТКУ МАЄ ВІДРАХОВУВАТИСЬ ДО БЮДЖЕТУ?

СМАКУЮТЬ СЛОВАЦЬКИМ «ЗЕМИЛІНОМ»

Продукція Кошіцького об'єднання «Фрукона» із Східно-Словацького краю Чехо-Словаччини добре відома радянським споживачам. Та придбати її, зокрема пиво, навіть на Закарпатті, в області, що межує з Чехо-Словаччиною, було і є справою нелегкою. Та де в чому ситуація змінюється на краще.

Ще позаторік установилися перші контакти представників «Фрукони» із закарпатськими харчовиками, результатом чого стало укладення між ними бартерної угоди. У рамках її виконання Свалявський завод продовольчих товарів зобов'язався постачати до Чехо-Словаччини високоякісний дистилят, а партнери, в свою чергу, — надіслати пастеризатор, змонтувати його й забезпечувати лінію пивом власного виробництва.

Наприкінці минулого року спеціалісти свалявського підприємства закінчили монтаж лінії для розливання пива потужністю 12 тисяч пляшок на годину. Тоді ж у магазини області надійшла перша партія «Земиліну», що виробляється у словацькому місті Міхаловці. Доставляється воно у спеціальних автоцистернах.

Нині у новому цеху заводу продтоварів щодня розливають двадцять тонн цього малоалкогольного напою — це майже 40 тисяч пляшок. А загалом щорічний випуск пива передбачається в межах 15 мільйонів пляшок. Правда, при наявності належної кількості тари, певний дефіцит якої відчувається не тільки на Закарпатті.

Варто сказати, що ціна однієї пляшки словацького «Земиліну» досить-таки висока — 1 карбованець 80 копійок (без вартості посуду), та вона цілком виправдана, якщо врахувати, що собівартість її — 1 карбованець 30 копійок (сюди входять і митна плата на кордоні, і податок з обороту в місцевий бюджет, інші витрати). Проте, як слушно зауважив директор заводу І. Шваб, навіть при такій «кусючій» ціні їхня продукція в магазинах не залежується.

Цікаво і те, що закарпатські любителі пива стверджують: свалявський розлив пастеризованого пива за смаковими якостями перевершує оригінал — пиво відомої марки «Земилін» Міхаловецького пивоварного заводу.

Сергій ВАСИЛЕНКО.
Закарпатська область.

Експрес-новини

Держсекретар Бейкер заявив, що Сполучені Штати підтримуватимуть добрі зв'язки з СРСР за умови, якщо Кремль і надалі здійснюватиме програму реформ. На слуханнях в американському конгресі Бейкер зазначив, що Радянському Союзу необхідно назавжди відійти від старих форм господарювання і перейти до ринку. Він також назвав реформи радянського президента «найважливішою революцією XX сторіччя». Ця заява була зроблена через день після того, як президент Буш надав Москві кредитні гарантії в 1,5 мільярда доларів для закупівлі американського зерна.

* * *

Під час переговорів з Головою Верховної Ради СРСР Лук'яновим прем'єр - міністр Великобританії Мейджор наголосив, що очікуваний в липні візит Президента СРСР Горбачова до Лондона надасть можливість пересвідчитись у його відданості процесові реформ. За словами Мейджора, цей візит також дозволить лідерам «великої сімки» вирішити, чи продовжувати співпрацю з Радянським Союзом.

* * *

На засіданні ради Соціалістичного інтернаціоналу у Стамбулі схвалено резолюцію, яка визнає право народів прибалтійських республік на цілковите самовизначення. Резолюція також закликає до того, щоб прибалтійське питання вирішувалося в рамках хельсінкського процесу. Як повідомляють інформаційні агентства, учасники засідання одноголосно прийняли у члени Соцінтерну соціал - демократичну партію Латвії.

ПРАГНЕМО БУТИ КОРИСНИМИ

Організація Об'єднаних Націй, яка має універсальний характер і покликана сприяти реконструкції міжнародних відносин на засадах мирного співробітництва людства, безперечно, посідає унікальне місце серед міжнародних організацій. І хоча іноді на адресу ООН лунають критичні закиди, мовляв, вона неефективна, перетворилася на світовий дискусійний клуб, її опоненти — свідомо чи несвідомо — нехтують тим фактом, що й саме міжнародне співтовариство складається з найрізноманітніших країн: монархій, республік, диктатур, унітарних та федеративних держав, зрештою, з великих і малих, бідних і багатих, які не можуть мати тотожних інтересів. Тому зблизити їхні позиції, подолати існуючі в світі розбіжності — нелегке завдання і для ООН.

Крім того, недооцінка високої місії Об'єднаних Націй випливає часто-густо з не досить чіткого уявлення чи необізнаності з її специфікою та універсальністю складу. Саме ця обставина — потреба роз'яснення цілей, напрямів та особливостей життєдіяльності Організації Об'єднаних Націй — призвела до створення асоціацій сприяння ООН ледве чи не у всіх країнах світу. Прикро, що на Україні ця подія сталася через 44 роки після заснування ООН, в числі 50 фундаторів якої була й наша республіка. Долаючи тривалий і виснажливий шлях через Далекий Схід і Аляску, члени делегації УРСР у травні 1945 року прибули до Сан-Франціско, щоб взяти участь в установчій конференції Об'єднаних Націй, одразу включившись у розробку Статуту організації. Практично кожний його розділ готувався за участю представників України.

Доробок ООН, незважаючи на труднощі, конфлікти і навіть кризові ситуації, загалом заслуговує на високу оцінку, постійну увагу і популяризацію, включаючи і ті позиції, які обстоювала республіка. У багатьох визначальних документах — конвенціях, деклараціях, резолюціях ООН — є авторство чи співавторство України.

Отже, у нас є що сказати республіканській і міжнародній громадськості. Саме це передбачає Статут Української асоціації сприяння ООН, створеної у 1989 році. Про це свідчать також перші її кроки. Засновники асоціації — Український фонд миру, товариство «Знання», профспілки, Дитячий фонд, засоби масової інформації — вбачають в її діяльності можливість ширше знайомити людей з ідеалами, основоположними принципами і цілями ООН, які є втіленням загальнолюдських цінностей. Існує життєва потреба поглибити сприймання громадськістю України міжнародних норм, які були вироблені світовим співтовариством, зробити більш дійовим їх застосування в різних сферах нашого життя, повніше відчувати себе членами світової сім'ї народів. Асоціація відмовилася від традиційних ритуально-декларативних урочистостей під час днів ООН, днів прав людини, тижнів роззброєння. Зокрема, проведені нами з цього приводу «круглі столи», вечори запитань і відповідей, семінари відзначалися плюралізмом думок, бажанням забезпечити у себе вдома відповідність тому рівню цивілізованості, який проголошує ООН у своїх основоположних документах. Прагнемо бути корисними і в тому, щоб процес засвоєння нагромадженого іншими країнами досвіду мав практичні результати і в нашій республіці. Саме таке спрямування було надане семінару «Україна і ринок у контексті міжнародного досвіду» за участю зарубіжних експертів.

До асоціації звертаються різні організації та відомства за консультаціями з питань, про які йдеться в документах міжнародних організацій, або з питань, що так чи інакше вирішувалися в інших країнах. Щоб компетентно відповідати на ці запити, створюємо центр міжнародних досліджень і співробітництва, який буде працювати на договірних засадах. Втім, ніде правди діти, є й інші звернення — від громадян, яким роками обіцяють зробити ремонт житла або яких всупереч закону звільнили з роботи. Асоціація, не маючи відповідних повноважень, зрозуміло, не може безпосередньо допомогти цим особам, хоч і звертає увагу відповідних органів на порушення прав людини.

Сама асоціація також стикається з неабиякими труднощами. Протягом майже двох років у райвиконкомах та інших установах нам відмовляють у наданні приміщення, гідного призначення асоціації. Скорочено навіть скромні фінансові надходження для здійснення запланованих нами заходів. Отже, є очевидним нерозуміння важливості тієї місії, яка покладена на асоціацію. А це дуже контрастує зі ставленням державних і громадських установ до діяльності подібних асоціацій в інших країнах. Приміром, у Швеції до асоціації сприяння ООН входять найвпливовіші громадські рухи, течії, організації. Щороку, крім урядової делегації, на сесію Генеральної Асамблеї ООН виїжджає делегація асоціації з представників шведської громадськості.

Щодо перспектив діяльності Української асоціації сприяння ООН, то гадаю, що передусім треба зробити надбанням широких громадських кіл республіки основоположні документи ООН. Реалізуючи цю функцію, асоціація за допомогою видавництва «Наукова думка» запропонує читачеві збірку, що складається із Загальної декларації прав людини, пактів про права в різних галузях, які раніше мали вкрай обмежене поширення. З тією ж метою популяризації цілей і діяльності ООН, але зовсім іншими засобами ми прилучились до свята «Небо Об'єднаних Націй» за участю американської фірми «Севен континентс балунс». Учасники цієї акції миру і співробітництва здійснять подорож на пароплаві по Дніпру, під час якої проведуть дискусії з актуальних світових проблем. Установи, організації та підприємства, у тому числі й спільні, зможуть скористатися цим для реклами своєї продукції.

Великі надії покладаємо на молодіжну секцію, яка вже голосно заявила про себе участю в ділових іграх «Модель ООН» та «Модель ЮНЕСКО». Ентузіасти міжнародного спілкування, віддані цілям і принципам ООН, будуть радо прийняті в нашій асоціації.

Арнольд ШЛЕПАКОВ, голова Української асоціації сприяння ООН, академік АН УРСР.

Погляд

НОВІ ПЕРСПЕКТИВИ СІНГАПУРА

Процвітаючий Сінгапур дивиться у майбутнє. Виступаючи за вивчення досвіду економічної інтеграції, нагромадженого країнами Спільного ринку, він прагне створити Східно-Азіатське економічне угруповання із залученням дешевої, але висококваліфікованої робочої сили з країн Східної Європи, що принесе додаткові прибутки країні.

Інформ-шоу

«ДОБРЕ САЛО КОВБАСА»

Як повідомляє «Женмінь жибао», Китай вийшов на перше місце у світі з виробництва м'яса. У минулому році у країні було вироблено 28,57 мільйона тонн, що на 250 тисяч тонн випереджає показник Сполучених Штатів. За період з 1979 по 1990 роки виробництво м'яса щорічно збільшувалося на 19,47 відсотка. Споживання м'ясопродуктів за ці роки збільшилося майже у два рази.

ДИСИДЕНТ НАВПАКИ

У Пхеньяні відбувся мітинг на честь службовця туристичного готелю у Південній Кореї Чи Ен Дюна, який несподівано перебрався до КНДР. На мітингу, зокрема, був оголошений наказ ЦНК КНДР про нагородження перебіжчика «Орденом республіки». Йому вручили велику грошову винагороду і пам'ятні подарунки.

НАЙМІТЬ... АРМІЮ!

Президент Філіппін Корасон Акіно віддала наказ збройним силам республіки і національній поліції вживати жорстких заходів проти тих політичних діячів, які мають намір використовувати приватні армії у передвиборній боротьбі.

Згідно з офіційними даними, у країні діють 152 приватні армії. Це добре озброєні рухомі загони найманців, готові виконати за гроші будь-який наказ своїх хазяїв — розправитися з селянами, які виступають за аграрну реформу, усунути тих осіб, які стали свідками брудних махінацій політиків, примусити виборців голосувати за потрібного кандидата.

На думку міністра національної оборони країни, існування подібних збройних формувань ставить під загрозу національну безпеку Філіппін. Проте покінчити з таким явищем, як приватні армії, владі досі не вдається. Вони, як і раніше, лишаються частиною місцевого політичного життя острівної республіки.

НА ТЕ ВІН І ПРЕЗИДЕНТ...

Серцева аритмія Джорджа Буша привернула увагу преси до одного з маловідомих привілеїв американських керівників — безкоштовного медичного обслуговування. Як вказує газета «Нью-Йорк дейлі ньюс», навіть не враховуючи вартість перельоту на вертольоті з Білого дому у госпіталь ВМС США у Бетесді (штат Меріленд), дводенне перебування у лікарні з поставленим президентові діагнозом обійшлося б звичайному американцю від 5 до 10 тисяч доларів.

Президентові США, утримання якого становить 200 тисяч доларів на рік, лікування не коштувало жодного цента тому, що він вважається на дійсній військовій службі в армії США — головнокомандуючим.

За даними Американської медичної асоціації, вартість одного дня перебування у приватній лікарні у США дедалі частіше досягає 1000 доларів, а у госпіталі ВМС становить не більше 603 доларів. Проте рядовий американець може розраховувати потрапити до Бетесди лише у тому випадку, якщо йому «пощастить» опинитися під колесами автомобіля прямо перед брамою госпіталю.

«ПОРОДЖЕННЯ КОМУНІСТИЧНОГО РЕЖИМУ»

Нині в ЧСФР з 3,5 мільйона пенсіонерів півмільйона продовжують працювати. Пенсії було не досить і за старих цін, не кажучи про нинішні, коли рівень інфляції досягає 40 відсотків.

У розвинутих країнах Заходу розмір пенсій становить, як правило, до 90 відсотків заробітної плати, а не 50—60 відсотків, як у ЧСФР. Посилаючись на це, агентство ЧТК називає працюючих пенсіонерів «породженням комуністичного режиму». Але й цю можливість новий уряд збирається відібрати в них. На думку міністра праці й соціальних справ ЧСФР П. Міллера, півмільйона працюючих пенсіонерів — хороший резерв робочих місць для працевлаштування зростаючої армії безробітних. За існуючої ситуації держава не може дозволити собі виплачувати одночасно і пенсію, і зарплату. Крім того, уряд має намір винести на розгляд парламенту законопроект, згідно з яким пенсійний вік чоловіків має підвищитись до 65, а жінок — до 60 років.

ДО 50-РІЧЧЯ ПОЧАТКУ ВЕЛИКОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ВІЙНИ

ЛІТОПИС У КАМЕНІ І БРОНЗІ

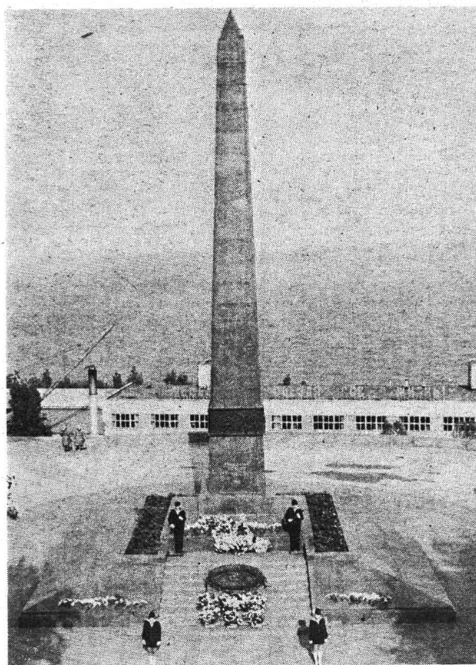

Навіки в історію Великої Вітчизняної війни вписаний подвиг Одеси. 22 вересня 1941 року несподівано для противника захисники міста перейшли від оборони до наступу. У цей же час в районі села Григорівка було висаджено морський десант. Так, у результаті операції, яка увійшла в історію під назвою Григорівського десанту, ворог зазнав великої поразки. Пам'ятники цього періоду розповідають про героїчну оборону міста в 1941 році, про самовіддану допомогу тилу фронтові, про боротьбу партизанів і підпільників, про героїв і жертви війни. Ці монументи розташовані в місті і приміських селах, біля автошляхів, на братських могилах. На рубежах оборони Одеси створено меморіальний комплекс — Зелений пояс Слави, який завершується меморіалом на місці позицій 411-ї берегової батареї.

На знімках: 1941 р. Морська піхота йде на передові позиції (архів); Одеса. 1941 р. (архівне фото); 1941 р. Комендори есмінця «Фрунзе» (архівне фото); Учасник висадки Григорівського морського десанту, оборони Одеси і Севастополя Леонід Павлович Вікулов; пам'ятник Невідомому матросу.

Фото Івана Павленка. (Укрінформ).

На перехресті думок

Президент, як королева?

22 травня цього року Верховна Рада УРСР прийняла концепцію нової Конституції України щодо державної влади і самоврядування на місцях.

У цій концепції є положення про президентське правління на Україні. Це добре! Але не можна погодитися з тим, що депутати Верховної Ради своїм рішенням зводять нанівець права майбутнього Президента. Вибачте, але з такими правами майбутній Президент України буде схожий на англійську королеву, яка панує, але нічого не вирішує.

Для чого Україні такий Президент, який, одержавши повноваження народу, не зможе виконувати його волю, бо безвладний?

За прийнятою концепцією право керувати (крім уряду) зосереджується у Верховній Раді, але хто ж буде конкретно відповідати за вирішення державних питань? Колективна відповідальність? Та що це таке, ми вже знаємо з досвіду багатьох десятиріч.

Не хотілося б, щоб депутати Верховної Ради УРСР брали приклад з тих партійних керівників доперебудовчого періоду, які колективно приймали рішення, але за впровадження їх у життя не відповідали. Якщо був успіх, то це виголошувалося як заслуга партії, а якщо ні — винні були керівники радянської влади, хоча фактично ці органи були позбавлені багатьох прав.

Не треба в таке ж становище ставити майбутнього Президента України.

В. БАРАНОВ.

Черкаси.

Бійтеся диктатора

Відколи живу, ніколи в газету не писав, але зараз такі часи, що не можу втерпіти. Адже йдеться про наше майбутнє, долю України. Я маю на увазі Конституцію України, зокрема положення про президентське правління.

Я висловлюю свою думку, але в розмовах із співробітниками, знайомими я визначив для себе, що Президент нам не потрібний. Це лише надбудова на верхньому поверсі влади. Крім того, якщо дати йому багато влади, він може стати диктатором, а якщо обмежити, то це буде кишеньковий президент. Оскільки наші депутати хочуть зробити владу триєдиною (законодавча, виконавча і судова), то, мабуть, і треба йти цим шляхом, але чітко розрізнити компетенцію кожної з них. Скажімо, Голову Верховної Ради назвати Верховним-Головою і надати йому більше повноважень, але обирати шляхом прямих всенародних виборів. Я гадаю, два його заступники цілком можуть його замінити в разі потреби. Таким же чином обирати Голову уряду і Верховного суддю. Я вважаю, що при чіткому розмежуванні повноважень будуть спільно діяти всі три влади і разом з тим контролювати одна одну.

М. ДАНИЛЬЧЕНКО.

Київ.

Сьогодні ми пропонуємо вашій увазі інформаційний бюлетень Групи соціологічних досліджень при Секретаріаті Верховної Ради УРСР:

ГРОМАДЯНИ РЕСПУБЛІКИ ПРО ВЕРХОВНУ РАДУ УРСР

Анкетне опитування проводилося 7—14 березня 1991 року на базі багатоступінчатої квотної вибірки, що репрезентує основні соціально-демографічні групи населення республіки і охоплює 1800 чоловік.

Чи спостерігаєте ви за роботою Верховної Ради УРСР?

Так, спостерігаю — 24,21 відсотка; іноколи спостерігаю — 60,37; ні, мене це не цікавить — 15,31.

Чи обговорюєте ви роботу Верховної Ради з друзями, родичами, співробітниками?

Так, регулярно — 23,41; іноколи обговорюю — 58,62; ні, не обговорюю — 17,63.

Як ви вважаєте, чи потрапляють найпекучіші проблеми вашого повсякденного життя до уваги Верховної Ради УРСР?

Так, потрапляють — 16,55; потрапляють лише деякі — 43,08; практично не потрапляють — 21,20; важко відповісти — 18,93.

Чи задовольняють вас... Декларація про державний суверенітет України?

Так, задовольняє — 30,50; задовольняє почасти — 29,14; ні, не задовольняє — 15,25; важко відповісти — 24,94.

Закон про економічну самостійність України?

Так, задовольняє — 29,08; задовольняє почасти — 30,50; ні, не задовольняє — 14,40; важко відповісти — 25,79.

Постанова про проходження строкової військової служби громадянами УРСР?

Так, задовольняє — 43,82; задовольняє почасти — 21,83; ні, не задовольняє — 15,82; важко відповісти — 18,42.

Інші документи, прийняті на третій сесії Верховної Ради України, задовольняють від 18,31 відсотка населення республіки до 28,46 відсотка.

Яке ваше ставлення до договорів, які Україна уклала з Росією, Білорусією, Казахстаном, Киргизстаном?

Безумовно схвалюю — 42,01; взагалі схвалюю — 39,34; не схвалюю — 2,78; важко відповісти — 15,87.

Як ви ставитеся до роботи Верховної Ради УРСР по налагодженню прямих зв'язків з іншими країнами та зарубіжними організаціями?

Безумовно схвалюю — 41,33; взагалі схвалюю — 32,99; не схвалюю — 5,50; важко відповісти — 20,18.

Як, на вашу думку, чи забезпечує Верховна Рада ефективний контроль за реалізацією Декларації про державний суверенітет України?

Так, забезпечує повністю — 7,20; забезпечує лише почасти — 29,59; ні, не забезпечує — 30,90; важко відповісти — 32,03.

Як ви оцінили б діяльність Верховної Ради України в цілому?

Задовільно — 10,70; скоріше задовільно — 25,04; скоріше незадовільно — 24,82; незадовільно — 16,85; важко відповісти — 22,60.

Як ви вважаєте, чи може змінити вашу оцінку діяльності Верховної Ради УРСР додаткова інформація про її роботу?

Ні, моя оцінка достатньо обгрунтована — 21,26; припускаю, що оцінка може змінитися, але не істотно — 35,32; припускаю, що оцінка може змінитися істотно — 19,56; важко відповісти — 23,36.

Чи задовольняє вас те, як висвітлюють роботу Верховної Ради УРСР республіканські засоби масової інформації?

Так, цілком задовольняє — 32,71; задовольняє почасти — 34,13; ні, не задовольняє — 16,33; важко відповісти — 16,78.

Розбіжності в ідеологічних та політичних орієнтаціях депутатів спричинили виникнення в складі Верховної Ради УРСР парламентських блоків, груп, фракцій. Найбільш впливові серед них опозиція та парламентська більшість.

Як ви ставитеся до їхньої діяльності?

	опозиція	парламентська більшість
повністю схвалюю	10,71	5,50
скоріше схвалюю	19,78	15,02
скоріше не схвалюю	12,07	16,61
зовсім не схвалюю	17,01	17,80
важко відповісти	40,19	44,56

Якщо ви цікавитеся діяльністю народного депутата УРСР, обраного до Верховної Ради від вашого виборчого округу, то як часто ви це робите?

Цікавлюся постійно — 10,03; цікавлюся час від часу — 25,34; майже не цікавлюся — 21,83; зовсім не цікавлюся — 18,25; не знаю свого депутата — 24,43.

Як ви оцінюєте діяльність свого депутата?

	добре	задовільно	незадовільно	не можу оцінити, бо не маю інформації
26. Робота депутата з виборцями	8,16	15,93	14,76	61,17
27. Діяльність на пленарних засіданнях	4,42	13,95	11,96	69,67
28. Участь у роботі постійної комісії	4,31	10,20	6,80	78,68
29. Участь у роботі інших органів Верховної Ради	3,97	8,73	7,03	80,27
30. Діяльність депутата в цілому	7,31	18,14	12,13	64,41

З приводу внутрішнього складу Верховної Ради УРСР та її майбутнього є різні думки. Деякі з них наведено нижче.

З якою думкою ви могли б погодитися?

а) Верховна Рада УРСР в її нинішньому складі в цілому справляється з тими повноваженнями, що на неї покладено,— 13,04; б) діяльність Верховної Ради має істотні недоліки, але для їх усунення цілком достатньо відкликати (переобрати) лише певну частину депутатів — 31,18; в) Верховна Рада УРСР в її нинішньому складі неспроможна виконувати свої функції, її треба розпустити і провести нові вибори на багатопартійній основі — 18,20; Верховна Рада працює незадовільно, але переобирати її немає сенсу, оскільки прийдуть такі ж самі депутати — 31,80.

Назвіть, будь ласка, ім'я народного депутата УРСР, який є для вас найбільшим авторитетом.

Л. Кравчук — 15,19; І. Юхновський — 5,10; В. Яворівський — 4,93. Інші набрали статистично незначну кількість голосів.

Чи задовольняє вас те, як відбувається третя сесія Верховної Ради УРСР?

Так, задовольняє — 6,07; скоріше задовольняє — 21,94; скоріше не задовольняє — 20,92; зовсім не задовольняє — 7,43; важко відповісти — 42,86.

Чого, на вашу думку, бракує Верховній Раді УРСР?

Політичних лідерів, яким довіряє більшість населення республіки,— 44,44; дійового контролю за виконанням прийнятих рішень — 53,68; більш рішучих дій по оновленню економіки і політичного життя республіки — 57,88; більш повного врахування потреб населення і реальної обстановки під час підготовки законопроектів — 54,20.

Що заважає Верховній Раді працювати більш успішно?

Консерватизм частини депутатів — 49,49; поєднання багатьма депутатами парламентської діяльності з виконанням виробничих і службових обов'язків — 38,83; тиск на депутатів з боку політичних партій, угруповань, об'єднань — 49,38; тиск мітингів, демонстрацій, страйків — 24,77.

Чи збігається ваша думка з позицією народного депутата УРСР від вашого виборчого округу з тих питань, що їх розглядає Верховна Рада УРСР?

Здебільшого збігається — 14,12; збігається лише в окремих випадках — 17,57; майже не збігається — 12,30; важко відповісти — 54,54.

Якщо на Україні буде запроваджена посада Президента УРСР, то кого б ви хотіли бачити на цій посаді?

Л. Кравчука — 22,22; І. Юхновського — 6,29; В. Гриньова — 1,47. Інші набрали статистично незначну кількість голосів.

Якби сьогодні проводився референдум з питання про необхідність розпуску Верховної Ради УРСР нинішнього складу і проведення нових виборів на багатопартійній основі, як би ви до цього поставилися?

Не брав би участі в референдумі — 38,32; сказав би «так» — 37,98; сказав би «ні» — 22,1.

Володимир ОССОВСЬКИЙ, керівник Групи соціологічних досліджень, доктор філософських наук, професор.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

Поле Берестецької битви

У червні минулого року учасники першої республіканської науково-теоретичної конференції «Берестецька битва в історії України (1651 р.)» вирішили створити республіканський заповідник Берестецької битви на території Рівненської області (села Пляшева та Острів Червоноармійського району). Разом з тим було зобов'язано правління республіканської організації Українського товариства охорони пам'яток історії і культури увійти з клопотанням до уряду Української РСР щодо державного узаконення такого заповідника.

VI позачерговий з'їзд Українського товариства охорони пам'яток історії і культури записав у своїй постанові, що вважає одним з першочергових завдань товариства фінансування та організаційну участь у реалізації пріоритетних програм поряд з іншими — створення історико-меморіального заповідника Берестецької битви.

Так у чому ж справа? Чому не реалізовані рішення та постанови Українського товариства охорони пам'яток історії і культури, чому організатори походу «Козацькими шляхами» обминули увагою ювілей, хоч і траурний, пов'язаний з Берестецькою битвою? Тим більш дивно, адже Берестецька битва найчисленніша за кількістю її учасників на території нашої країни з найдавніших часів і десь до XIX століття. Згадаймо принагідно, що у Полтавській битві брало участь з обох сторін до 72 тисяч воїнів, у Бородінській — 255 тисяч. Невже Берестецька битва «не вписується» в число героїчних битв?

Певною мірою тут, очевидно, спрацьовує стереотип, закладений ще в основному польськими шляхетськими і буржуазними істориками, які писали про «поголовний, страшний» розгром там цілої української армії. Та й вітчизняні історики повторюють таку тезу.

Але ж твердження про «розгром» не відповідає дійсності! Ніякого «страшного розгрому» української армії під Берестечком не було! Була лише невдача, мужність, героїзм, відвага як козаків, так і повстанців.

А щоб переконатися у цьому, давайте подумки повернемося у XVII століття, а точніше, у

ЧЕРВНЕВІ ДНІ 1651 РОКУ

Тоді саме польський король Ян II Казимир, зібравши величезну на той час армію, 150 тисяч прекрасно озброєних та навчених жовнірів, і не тільки поляків, а й найманців — французів, німців, угорців, вирушив у похід на Україну.

На клич Богдана Хмельницького в українську армію пішли і запорожці, і реєстрові козаки, і повстанці. Всього в армії Б. Хмельницького налічувалося майже 100 тисяч чоловік. Гетьман, крім того, змушений був скористатися допомогою 50-тисячного загону татар.

Об'єднане українське та татарське 150-тисячне військо спішно вирушило на захід.

І ось дві великі армії зійшлися на широкому, злегка горбкуватому полі, що розкинулося в межиріччі Стиру та Пляшівки між селами Пляшева, Острів, Митниця та містечком Берестечком.

Два дні (28—29 червня н. ст.) тривали сутички, у яких відчувалася значна перевага українського війська і татар. Але 30 червня, коли відбувалася генеральна битва, у найвирішальну хвилину, коли, здавалось, вже перемога була на боці Хмельницького, сталося незрозуміле: татари, які розташовувалися на лівому фланзі українського війська, раптово покинули поле бою та почали тікати. Хмельницький з групою старшин кинувся за татарами, щоб їх зупинити. Але татари не тільки не послухали гетьмана, а й захопили його в полон, продовжуючи панічний відступ. Є припущення, що і цього разу хан Іслам Гірей III був підкуплений польським королем.

Проте козаки та повстанці не розгубилися. Під командуванням досвідчених полковників Богуна, Джеджалія, Пушкаренка, Носача, Лободи та інших вони відступили до болотистих берегів річки Пляшівки, окопали свій табір і зайняли оборону. Табір з трьох сторін був оточений поляками; в тилу у нього була річка Пляшівка і непролазні болота, через що польське командування не виставило там постійних загонів.

І ось у ніч з 9 на 10 липня після десяти діб активної оборони українська армія під командуванням наказного гетьмана Івана Богуна здійснила чудо: вийшла з оточення кількома вузенькими греблями, вимощеними всім тим, що трапилось під руку — гарматами, возами, сідлами, кожухами, зрізаними деревами, дошками і т. д.

Прикривали відступ козацькі ар'єргарди, які показали чудеса героїзму, мужності та відваги. Очевидці цих боїв — поляки, французький офіцер П'єр Шевальє у своїх записах розповідають про це. Не можна без хвилювання читати про подвиг трьохсот козаків, які загинули всі до одного, незважаючи на те, що вороги обіцяли їм зберегти життя, якщо вони здадуться. До цього часу у народі збереглася пам'ять про останнього захисника Берестецького поля, якого називають Іваном Нечаєм. До цього часу люди дбайливо оберігають невеличке озерце, на якому кілька годин захищався цей мужній козак, який, будучи 14 разів пораненим, вів нерівний бій до героїчної смерті.

Тут же, на полі битви, загинули і тисячі інших козаків та повстанців. Але українська армія не була розгромлена під Берестечком, як намагаються переконати нас деякі історики, в першу чергу польські.

Незаперечно, що армія Богдана Хмельницького втратила десь до 10 тисяч чоловік. Отже, врятувалося близько 90 тисяч! Про це свідчать і учасники битви.

Але то свята правда, що під Берестечком загинуло щонайменше десять тисяч козаків та повстанців. І український народ завжди пам'ятав своїх героїв: він оспівав їх подвиги у численних думах та піснях, легендах. Т. Г. Шевченко, за народними переказами, вклонився тут їхнім могилам.

А на початку XX століття на Берестецькому полі, точніше

НА КОЛИШНЬОМУ ОСТРІВЦІ ЖУРАВЛИХА

на народні кошти було споруджено величний пам'ятник героям Берестецької битви — храм св. Юрія Переможця, з'єднаний 50-метровим підземним ходом з старовинним храмом — дерев'яною старенькою церковкою св. Михайла, у якій, за народними переказами, перед битвою посвячував свій меч гетьман Богдан Хмельницький.

У храмі св. Юрія Переможця — саркофаг, у якому покояться останки козаків та повстанців. Тут завжди квіти.

Велелюдно в невеликих кімнатах музею на Журавлисі. В музеї зберігаються безцінні речі. Це — більше 800 предметів, що належали учасникам битви — козакам та повстанцям. Ці речі були розкопані протягом 20 років роботи археологічної експедиції Рівненського обласного краєзнавчого музею, до складу якого входить цей музей, музей-заповідник «Козацькі могили». Речі унікальні. Точно датовані — востаннє цими речами користувалися вранці 10 липня 1651 року. Деякі відвідувачі музею з недовір'ю ставляться спочатку до експонатів: хіба легко повірити, що саме ці чоботи — козацькі. Хіба могли вони пролежати у землі якихось... 330—340 років і вціліти настільки, що їх після реставрації можна взувати? Навіть сідла чудово збереглися. Деякі з речей справляють таке враження, що вони виготовлені були ніби вчора. Торф, у якому знайдено ці речі, виявив свої прекрасні консервуючі властивості.

Люди йшли сюди протягом віків, починаючи з літа 1651 року, коли довелось їм ховати загиблих у Берестецькій битві героїв. Ішли, незважаючи на заборони, на кордони польської поліції в 20—30-ті роки нашого століття, коли цей край входив до складу Польської держави.

Не допомогло і розпорядження Волинського воєводи Юзевського, видане у 1935 році: «...забороняю організацію будь-яких зібрань, скупчень та походів на «Козацькі могили». Всілякі порушення цієї заборони... карані будуть штрафом до 1000 злотих або арештом до 6 тижнів» (у цей час 1 кг свинини коштував майже 2 злотих, 100 кг жита — майже 18).

Але люди йшли. Ішли і після 1958 року, коли наші керівники в запалі антирелігійної боротьби закрили скит на «Козацьких могилах» і туди, на Журавлиху, звезли... хворих телят та лошат, організували тут птахоферму.

Ішли туди, коли вже наша, радянська міліція, виконуючи розпорядження обласних (а, може, й республіканських!) правителів, постала на шляху тисячам людей, які йшли на «Козацькі могили», як це було вже в час перебудови — влітку у 1989 році.

Поклонившись могилам героїв, люди милуються прекрасною архітектурою стародавньої Михайлівської церковки, величним Свято-Юріївським храмом — пам'ятником-мавзолеєм, який спроектував тодішній студент В. М. Максимов під керівництвом згодом відомого архітектора академіка О. В. Щусєва.

Але не всі знають, що перед ними незакінчені роботи, що проект архітектора ще не втілено в життя. Бо перервала ці роботи перша світова війна. А поле Берестецької битви — буквально на самому кордоні Російської імперії та Австро-Угорщини. Воно опинилося в зоні воєнних дій.

Так, архітектор планував викласти мозаїкою велику картину «Голгофа» роботи відомого українського живописця І. С. Іжакевича, яка прикрашає весь західний бік храму-мавзолею. Планувалося виготовити як лампаду з зеленого скла верх саркофага з останками героїв Берестецької битви, який виходить назовні перед згаданою «Голгофою». Зараз ця вершина покрита цинковою бляхою, під якою невеличкі скельця, вправлені в примітивні дерев'яні рами. Далі. Весь архітектурний комплекс мав бути обведений з усіх боків фортечним муром (встигли вимурувати лише західну стіну). На стиках сторін мали бути невеличкі декоративні вежі. Через вузенький ставочок мав бути прокладений декоративний місток. Із залізничного роз'їзду Рудня Почаївська мала бути прокладена до Журавлихи залізнична колія.

Давно назріла необхідність завершення робіт по відкриттю другого підземного ходу. Але це ще не все.

ЗДІЙСНЕННЯ НОВИХ ПЛАНІВ

Буде тут величний пам'ятник-монумент. Буде упорядковано територію навколо нього, щоб можна було проводити урочисто-траурні торжества в присутності сотень тисяч людей.

Треба створити й нормальні умови для відпочинку людей, які добираються сюди за сотні, а то й тисячі кілометрів. Поки що тут немає ніякого готелю. Треба подумати й над спорудженням музею: адже сучасна експозиція розташована в тісному приміщенні. Крім того, дирекція Рівненського краєзнавчого музею виношує план будівництва дзвіниці висотою в 18 метрів, на якій можна було б вмістити комплекс дзвонів.

А для здійснення і цих планів, і інших, менш суттєвих, потрібні кошти. І немалі! І одній Рівненській області, на території якої і поле Берестецької битви, і «Козацькі могили», мабуть, не справитися.

І ось тут ми підходимо до головної теми наших нотаток.

Поле Берестецької битви — це болюча, незагойна рана всього українського народу, всіх українців, які розкидані по білому світі. Так чому ж відповідні республіканські органи не віднесуть його до республіканського рівня? Прекрасно розуміємо, що нині, коли дорога кожна копійка, не завжди доходять руки до музеїв, пам'яток історії. Але... є велика сила — український народ, до якого слід звернутися з палким словом, яке закликало б людей до збору коштів. У 1908 — 1914 роках відгукнулися на заклик цей тисячі людей — селян, робітників, інтелігентів, відгукнулися потомки славних героїв — донські та кубанські козаки, купці, військові, навіть цар Микола II пожертвував для цієї мети 35 тисяч карбованців.

Але за справу повинен взятися, мабуть, створений на республіканському рівні комітет.

А хіба осторонь у такому випадку можуть стояти і громадські організації, партії, в першу чергу Українське товариство охорони пам'яток історії і культури, Український фонд культури, Компартія України, РУХ, Товариство української мови імені Т. Шевченка «Просвіта» та цілий ряд інших?

Саме республіканський комітет (обласний вже створений більше року тому!) і міг би координувати всіма згаданими вище будівельними та іншими роботами на полі Берестецької битви. В його функції увійшла б і координація підготовки та проведення урочисто-траурних торжеств, присвячених 340-м роковинам Берестецької битви.

Люди йдуть сюди безперервним потоком. Особливо їх буде багато (сотні тисяч — без перебільшень) у червневі, в ювілейно-траурні дні, вони не залишать поза увагою своїх героїв. Але чому ж залишають їх, героїв, поза увагою керівники республіканського рівня? Досі це незрозуміло! Не було вказівок? Мабуть. Так що ж, народ вшанує своїх героїв і без вказівок. Але як тоді дивитися у вічі сотням тисяч людей, які прийдуть сюди, на поле Берестецької битви?

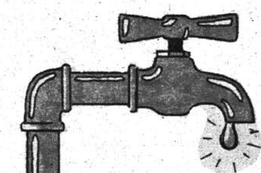
Гурій БУХАЛО,
кандидат історичних наук.

Останнім часом усе частіше можна бачити черги за питною водою біля артезіанських колодязів. Чистої прісної води, якої, здавалося, вистачить на віки, катастрофічно меншає. Тим часом потреби в господарсько-питній воді різко зростають.

Пропонованою добіркою матеріалів ми продовжуємо тему питної води (див. «Присмак питної води» — 3 квітня, «Пити чи не пити!» — 6 квітня та інші, надруковані в «Голосі України»).

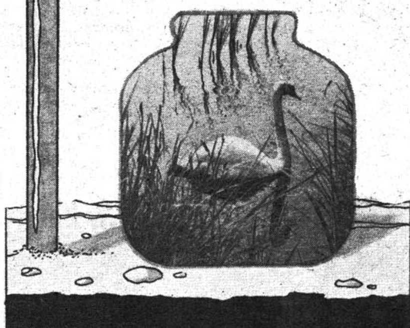
ДОНЕДАВНА існувала впевненість, що людству назавжди вистачить прісної води. Але навіть у багатих водними ресурсами США вже тепер гостро відчувається її нестача. На околицях Нью-Йорка, а також у інших районах впроваджуються «голодні дні» на прісну воду. Таке ж становище склалося в багатьох промислово розвинутих країнах світу, серед них і в СРСР.

На Україні забір свіжої води з природних джерел становить 36 мільярдів кубічних метрів на рік. Після використання безповоротно втрачається близько 19 мільярдів кубічних метрів. Унаслідок безсистемної і безконтрольної експлуатації підземних вод виснажуються й забруднюються водоносні горизонти басейнів. Якщо додати, що наші річки й озера забруднені стічними водами різних підприємств, то напрошується природне запитання: де взяти необхідну кількість чистої води і хто буде займатися її добуванням?

Точка зору

ЧИ ВИСТАЧИТЬ НА ВСІХ?

Проблемою номер один у наш час є якість питної води. Сьогодні якість визначається застарілим держстандартом, який не обумовлює загальної токсичності питної води. У багатьох країнах світу давно існують нові стандарти на питну воду. За останніх тридцять років господарської діяльності в басейнах Дніпра, Прип'яті, Десни, Сіверського Дінця, Південного Бугу та багатьох їхніх приток різко порушена екологічна рівновага формування якості питної води.

СЬОГОДНІ багато говориться й пишеться про забруднення водойм відходами промисловості, комунального господарства, змивом з полів мінеральних добрив і отрутохімікатів, тваринницьких комплексів тощо. У республіці цією проблемою займається цілий ряд відомств. А при великій кількості «господарів» говорити про комплексне використання водних ресурсів дуже важко.

Не краще становище й щодо підземних вод. Їх використання часто межує з бездумним марнуванням, причому у великих розмірах. Різними організаціями пробурено тисячі свердловин, що розкрили напірні води. Необладнані для правильної експлуатації, вони безцільно виливаються на поверхню землі. А тому час запровадити сувору економічну, а то й правову відповідальність підприємств-споживачів за порушення правил експлуатації водних ресурсів.

Великий дефіцит прісної води змушує поглянути на цю проблему з нових позицій. Щоб уникнути помилок, за яких гігантські перетворення в одних галузях господарства завдають непоправної шкоди в інших, слід на базі великої кількості розрізнених водогосподарських організацій створити таку, яка керувала б усім водним господарством, задовольняла інтереси водокористувачів і водоспоживачів і несла повну відповідальність за стан справ. Такою організацією міг би бути, наприклад, Державний комітет водного господарства. Його доцільно було б виділити в самостійну ланку економіки, і щоб він ні в якому разі не об'єднував під своєю назвою інші галузі. Цей орган особливу увагу повинен приділяти сільському водопостачанню, оскільки на сьогодні тут гарантованим водопостачанням забезпечено лише 24 відсотки населення.

За певних переорієнтацій експлуатаційно - виробнича база різних відомств дасть змогу вирішити проблеми забезпечення водою сільського населення й сільськогосподарського виробництва. Цей орган повинен бути наділений повноваженнями в плануванні, здійсненні технічної політики у використанні, охороні й відновленні водних ресурсів. Йому слід доручити нагляд за виконанням водного права й координацію міжвідомчої діяльності в галузі водного господарства. Коли водою розпоряджатиметься один господар, то її можна буде розглядати як комплекс ресурсів, що є в надрах землі, річках та озерах. Питання складне й потребує досконального вивчення економічних та юридичних аспектів проблеми.

Є ще одна обставина, яка свідчить на користь такого рішення. Мається на увазі доцільність встановлення науково й економічно обгрунтованої ціни на воду. Великі капіталовкладення республіки на добування прісної води треба покривати прибутком. Але тут необхідно зробити все для того, щоб гроші платити тільки за справді чисту воду.

Проблемою номер один у наш час є якість питної води. Сьогодні якість визначається застарілим держстандартом, який не обумовлює загальної токсичності питної води. У багатьох країнах світу давно існують нові стандарти на питну воду. За останніх тридцять років господарської діяльності в басейнах Дніпра, Прип'яті, Десни, Сіверського Дінця, Південного Бугу та багатьох їх приток різко порушена екологічна рівновага формування якості питної води. Все, що робилось для «добробуту народу», обернулося великим злом.

Лише у Дніпро щороку скидають 1,5 мільярда кубічних метрів отруєних стоків, у яких нараховується понад тисяча хімічних сполук. У Дніпрі й Десні гранично допустимі концентрації органіки, солей важких металів та алюмінію перевищено в кілька разів, а бактеріальне забруднення зросло в десятки разів. За такого становища технологія водоочищення на Дніпровській і Деснянській водозабірних станціях не може забезпечувати одержання якісної питної води. Крім того, хлорування веде до появи дуже шкідливих сполук, які виділити практично неможливо.

Як уже говорилося на сторінках «Голосу України», альтернативним способом забезпечення населення міст і сіл питною водою є використання підземної води. З розрахунку, що для дорослої людини потрібно на добу близько трьох літрів питної води, в більшості регіонів України її цілком достатньо. Виходячи з цього, можна сказати, що альтернативи підземній воді для питного споживання поки що немає. Це тим більш зрозуміло, враховуючи сучасний екологічний стан.

За багато років на Україні склалася досить чітка система водозабезпечення. Чільне місце в ній посідають підземні води, які є основним ресурсом водопостачання сільських населених пунктів, міст та селищ міського типу. При цьому 50 міст, з яких шість обласних центрів, задовольняють свої потреби виключно за рахунок підземних вод.

Сучасний забір підземних вод для задоволення потреб народного господарства й населення республіки становить близько 7 мільярдів кубічних метрів на рік, або близько 27 відсотків прогнозованих експлуатаційних ресурсів. Добувають їх більш як із 90 тисяч свердловин загальною потужністю близько 14 мільйонів кубічних метрів на добу, а також з 2,1 мільйона колодязів, що забирають 1,9 мільйона кубічних метрів на добу. Приблизно 6,7 мільйона кубічних метрів на добу забирається поодинокими свердловинами.

На питне водопостачання витрачається 56 відсотків підземних вод, на технічне — 11, на зрошення — 21 і на тваринництво — 12 відсотків.

Аналізуючи структуру використання підземної води, зауважу, що в деяких областях спостерігається її нераціональне використання. Так, у вододефіцитних Херсонській, Кримській та Запорізькій областях для питного водопостачання використовуються 32 відсотки. Тільки половина одержаної підземної води використовується для питного водопостачання у Волинській, Кіровоградській, Сумській та Черкаській областях.

Питоме витрачання підземної води на одного мешканця міста в середньому по республіці становить 150 літрів на добу, на одного мешканця села — 60 літрів. Слід зазначити, що в окремих районах Кримської та Херсонської областей протягом 10—12 років відбір підземних вод для зрошення становить понад 100 відсотків, що призвело до вичерпання та засолення головних водоносних горизонтів.

Не слід забувати й про те, що поруч з недооцінюванням розвіданих запасів у республіці експлуатується велика кількість одиночних водозабірних свердловин.

На території республіки вже більш як 900 населених пунктів користуються привізною водою і, на жаль, їх чисельність зростає. В результаті нераціонального природокористування повсюдно виснажуються запаси підземних водоносних горизонтів. Наприклад, Гошанське родовище на Рівненщині.

Виходячи з того, що українська земля найбільше постраждала від чорнобильського лиха і що нижче Чорнобиля з Дніпра споживають воду 33—35 мільйонів чоловік, ми повинні невідкладно вирішити проблему забезпечення нашого народу чистою питною водою.

Повинна бути прийнята державна програма питного водопостачання України на тривалий період. У зв'язку з цим є декілька напрямів першочергового вирішення цієї проблеми. По-перше, не зволікаючи перевести екологічно найбільш неблагополучні райони на бюветне водопостачання з існуючих свердловин.

• По-друге, вирішити питання закупівлі за кордоном заводу для добування, підготовки й розливу води в поліетиленову тару. До речі, весь цивілізований світ давно вже перейшов на цей спосіб постачання питної води. (Оболонський варіант в умовах нашого міста може мати, на мою думку, локальний ефект). По-третє, у невеликих містах (з урахуванням наших можливостей) доцільно будувати дуплексні (незалежні) системи водозабезпечення. Не можна недооцінювати системи поверхневих водозаборів.

Одночасно з проведенням заданих заходів слід підняти на якісно новий рівень проблему штучного поповнення підземних вод. У цьому напрямі в республіці набуто певного досвіду.

Ця проблема особливо актуальна для Києва. Запаси підземних вод на його території складають 1,2 мільйона кубічних метрів на добу. (Змішувати поверхневі й підземні води з метою постачання питної води не рекомендується).

Загальна кількість води, що відбирається в Києві за добу, 535,5 тисячі кубічних метрів. У межах Київського родовища підземних вод нараховується майже 1000 свердловин, з яких 948 — придатні до експлуатації. Однак нині експлуатуються тільки близько 600 свердловин.

Можливість задовольнити потреби населення столиці України підземною водою не викликає сумнівів. Але для цього необхідно привести в експлуатаційний стан усі свердловини, що вже існують, з котрих майже 70 свердловин пробурено після чорнобильської аварії. Отже, експлуатаційні служби на сучасному етапі повинні відіграти вирішальну роль у забезпеченні Києва якісною питною водою.

Насування водного дефіциту змушує розпочати активне освоєння розвіданих родовищ (з 26 родовищ 16 не використовуються), будівництво дуплексної водопровідної системи питного призначення. Для переводу водопостачання населення Києва на бюветну систему достатньо 10 тисяч кубічних метрів води на добу. А щоб зменшити й зупинити забруднення водних ресурсів, зокрема, від дії чорнобильської катастрофи, зону необхідно (й ще не пізно) залучити з наступним залісненням, тобто закріпити радіонукліди там, де вони випали, не допустити подальшого їх розповсюдження і потрапляння в річки та водойми.

Анатолій ЯЦИК,
директор Українського науково - дослідного інституту водогосподарсько - екологічних проблем.

Лише у Дніпро щороку скидають 1,5 мільярда кубічних метрів отруєних стоків, у яких нараховується понад тисяча хімічних сполук. У Дніпрі й Десні гранично допустимі концентрації органіки, солей важких металів та алюмінію перевищено в кілька разів, а бактеріальне забруднення зросло в десятки разів. За такого становища технологія водоочищення на Дніпровській і Деснянській водозабірних станціях не може забезпечувати одержання якісної питної води. Крім того, хлорування веде до появи дуже шкідливих сполук, які виділити практично неможливо.

Як уже говорилося на сторінках «Голосу України», альтернативним способом забезпечення населення міст і сіл питною водою є використання підземної води. З розрахунку, що для дорослої людини потрібно на добу близько трьох літрів питної води, в більшості регіонів України її цілком достатньо. Виходячи з цього, можна сказати, що альтернативи підземній воді для питного споживання поки що немає. Це тим більш зрозуміло, враховуючи сучасний екологічний стан.

За багато років на Україні склалася досить чітка система водозабезпечення. Чільне місце в ній посідають підземні води, які є основним ресурсом водопостачання сільських населених пунктів, міст та селищ міського типу. При цьому 50 міст, з яких шість обласних центрів, задовольняють свої потреби виключно за рахунок підземних вод.

Сучасний забір підземних вод для задоволення потреб народного господарства й населення республіки становить близько 7 мільярдів кубічних метрів на рік, або близько 27 відсотків прогнозованих експлуатаційних ресурсів. Добувають їх більш як із 90 тисяч свердловин загальною потужністю близько 14 мільйонів кубічних метрів на добу, а також з 2,1 мільйона колодязів, що забирають 1,9 мільйона кубічних метрів на добу. Приблизно 6,7 мільйона кубічних метрів на добу забирається поодинокими свердловинами.

На питне водопостачання витрачається 56 відсотків підземних вод, на технічне — 11, на зрошення — 21 і на тваринництво — 12 відсотків.

Аналізуючи структуру використання підземної води, зауважу, що в деяких областях спостерігається її нераціональне використання. Так, у вододефіцитних Херсонській, Кримській та Запорізькій областях для питного водопостачання використовуються 32 відсотки. Тільки половина одержаної підземної води використовується для питного водопостачання у Волинській, Кіровоградській, Сумській та Черкаській областях.

Питоме витрачання підземної води на одного мешканця міста в середньому по республіці становить 150 літрів на добу, на одного мешканця села — 60 літрів. Слід зазначити, що в окремих районах Кримської та Херсонської областей протягом 10—12 років відбір підземних вод для зрошення становить понад 100 відсотків, що призвело до вичерпання та засолення головних водоносних горизонтів.

Не слід забувати й про те, що поруч з недоосвоєнням розвіданих запасів у республіці експлуатується велика кількість одиночних водозабірних свердловин.

На території республіки вже більш як 900 населених пунктів користуються привозною водою і, на жаль, їх чисельність зростає. В результаті нераціонального природокористування повсюдно виснажуються запаси підземних водоносних горизонтів. Наприклад, Гошанське родовище на Рівненщині.

Виходячи з того, що українська земля найбільше постраждала від чорнобильського лиха і що нижче Чорнобиля з Дніпра споживають воду 33—35 мільйонів чоловік, ми повинні невідкладно вирішити проблему забезпечення нашого народу чистою питною водою.

Повинна бути прийнята державна програма питного водопостачання України на тривалий період. У зв'язку з цим є декілька напрямів першочергового вирішення цієї проблеми. По-перше, не зволікаючи перевести екологічно найбільш неблагополучні райони на бюветне водопостачання з існуючих свердловин.

• По-друге, вирішити питання закупівлі за кордоном заводу для добування, підготовки й розливу води в поліетиленову тару. До речі, весь цивілізований світ давно вже перейшов на цей спосіб постачання питної води. (Оболонський варіант в умовах нашого міста може мати, на мою думку, локальний ефект). По-третє, у невеликих містах (з урахуванням наших можливостей) доцільно будувати дуплексні (незалежні) системи водозабезпечення. Не можна недооцінювати системи поверхневих водозаборів.

Одночасно з проведенням заданих заходів слід підняти на якісно новий рівень проблему штучного поповнення підземних вод. У цьому напрямі в республіці набуто певного досвіду.

Ця проблема особливо актуальна для Києва. Запаси підземних вод на його території складають 1,2 мільйона кубічних метрів на добу. (Змішувати поверхневі й підземні води з метою постачання питної води не рекомендується).

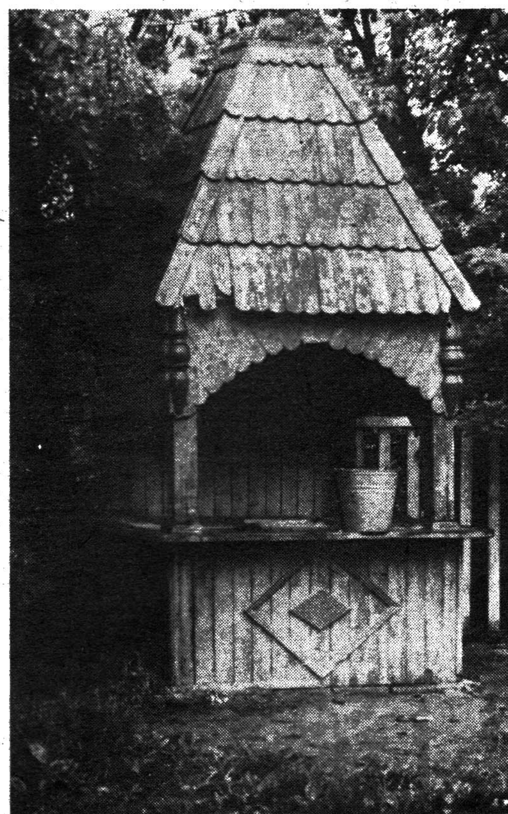
Загальна кількість води, що відбирається в Києві за добу, 535,5 тисячі кубічних метрів. У межах Київського родовища підземних вод нараховується майже 1000 свердловин, з яких 948 — придатні до експлуатації. Однак нині експлуатуються тільки близько 600 свердловин.

Можливість задовольнити потреби населення столиці України підземною водою не викликає сумнівів. Але для цього необхідно привести в експлуатаційний стан усі свердловини, що вже існують, з котрих майже 70 свердловин пробурено після чорнобильської аварії. Отже, експлуатаційні служби на сучасному етапі повинні відіграти вирішальну роль у забезпеченні Києва якісною питною водою.

Насування водного дефіциту змушує розпочати активне освоєння розвіданих родовищ (з 26 родовищ 16 не використовуються), будівництво дуплексної водопровідної системи питного призначення. Для переводу водопостачання населення Києва на бюветну систему достатньо 10 тисяч кубічних метрів води на добу. А щоб зменшити й зупинити забруднення водних ресурсів, зокрема, від дії чорнобильської катастрофи, зону необхідно (й ще не пізно) залучити з наступним залісненням, тобто закріпити радіонукліди там, де вони випали, не допустити подальшого їх розповсюдження і потрапляння в річки та водойми.

Анатолій ЯЦИК,
директор Українського науково - дослідного інституту водогосподарсько - екологічних проблем.

«ЖИВА ВОДА» — ЦЕ НЕ ЛЕГЕНДА?

У домашніх умовах можна одержати живу воду. У зв'язку з цим на запитання нашого кореспондента відповідає головний конструктор установки для добування талої води кандидат технічних наук І. ВАРНАВСЬКИЙ.

— Іване Миколайовичу, стало відомо, що винайдену вами установку хочуть мати фірми з Кувейту, Австрії, Японії, ФРН, Польщі... Що ж це воно за диво, яке зацікавило навіть заморських спеціалістів?

— Справа в тому, що «жива» тала вода має більш високі біологічні оздоровчі й лікувальні властивості, ніж природна. А розроблена для її добування установка ВІН-2 дуже проста і не потребує великих фінансових затрат.

— Коли діло зроблено, то, на перший погляд здається, що все дуже просто. А як насправді?

— Щоб легенда стала реальністю, треба було провести величезну кількість експериментів, досліджень, аналізів. Необхідні були роки, щоб розробити спосіб одержання «живої» талої води з регульованими параметрами структури і складу — тієї самої цілющої води, яка благотворно впливає на живі клітини [illegible]сь о[illegible]ізм людини.

— [illegible]логічна [illegible]ція в республіці настіль[illegible] складна, що [illegible]ас тепер більше цікавлять не «лабораторні» успіхи, а перспективи великомасштабного добування чистої питної води. Наскільки це реально?

— Те, що багато іноземних фірм виявили бажання якомога швидше одержати ВІН-2 і налагодити в себе широкомасштабне добування «живої» талої води, говорить саме за себе. На [illegible]омис[illegible]овій основі й ми хочемо налагод[illegible] доб[illegible]ня цілющої води для всього н[illegible] [illegible]і насамперед для дітей. Але робота ускладнюється тим, що існуючі методи очищення води неспроможні повернути її початкові і такі необхідні для всього живого біологічні властивості. Встановлено, що вода має «пам'ять» і навіть після очищення «пам'ятає» про перебування у ній шкідливих і отруйних домішок, залишаючись, по суті, «хворою».

— Отже, треба не тільки вилучити з води всі небажані домішки, а й стерти «пам'ять» про їх перебування в ній?

— Так, треба поліпшити її молекулярну структуру. Потрібні були роки, щоб розробити спосіб одержання «живої» талої води з регул[illegible]ми па[illegible]етрами структури і скла[illegible]а спра[illegible]цілюючий і оздоровчий вплив на людину.

— Якщо не секрет, як саме ви добуваєте «живу» талу воду?

— Ми це робимо для людей. Тому секретів немає. Воду, наприклад, з-під крана треба попередньо кип'ятити у скляному або емальованому посуді протягом 1—2 хвилин. Потім її різко охолодити при закритій кришці у проточній холодній воді до 20—30°С, розлити у склянки, розширені вгору, і заморозити в морозильнику. Після повного замороження ці склянки треба поставити в якусь місткість, скажімо в каструлю, для повільного танення льоду. Головне (!) — танути лід повинен до утворення бурульки. У цій крижаній бурульці концентруються отруйні, шкідливі компоненти води. Тому її треба виловити ложечкою і викинути. Одержану таким чином живу талу воду використовують як питну.

— А наскільки корисна вона?

— Систематичне споживання «живої води» як питної, для приготування їжі, напоїв, а також для цілющих настоїв на травах, корінні дає дивовижний оздоровчий і лікувальний ефект. Адже будь-яке приготування і їжі, і напоїв за загальноприйнятою технологією з тепловою обробкою супроводжується процесами екстракції вихідних продуктів у воді, взаємодії корисних компонентів, що виділилися у розчин, з домішками, які бувають шкідливі, а то й отруйні. Можу також сказати, що тала вода справді здатна зцілити фатальні дисгармонії організму людини. І це стосується насамперед багатьох хвороб.

— І є конкретні приклади?

— Так. Про це свідчить багато листів. Висока організація взаємодії такого складного організму, як людський, що налічує більш як 50 000 мільярдів клітин, насамперед пов'язана з внутрішнім середовищем, основою якого є вода. Не слід, звичайно, забувати і про те, що залежно від свого стану, вода може бути як творцем біологічного життя, так і його руйнівником. Усе залежить від її складу та ентропії — термодинамічного показника, який характеризує ступінь хаосу системи.

Ні в кого не викликає сумніву той факт, що довголіття і здоров'я великою мірою залежать від якості — структури і складу води, яку людина п'є і якою дихає (пари води перебувають у повітрі). Тому з цілковитою підставою можна стверджувати, що, розв'язавши проблему одержання і широкого використання чистої, свіжої води, ми закладемо фундаментальну основу не тільки для зміцнення здоров'я нинішнього покоління людей, а й покоління майбутнього...

— Ви розповіли про найпростіший спосіб одержання «живої» талої води. Хоча навіть найпростіший варіант має головну суть процесу. Мабуть, заморожувати воду можна не тільки у склянках, а й у значно більших місткостях, дотримуючи необхідних умов?

— Цілком вірно. Однак і цей варіант не розв'язує завдання одержання необмеженої кількості чистої талої води будь-коли. Тому потрібна була розробка конструкції спеціальної установки, яка в автоматичному режимі могла б давати потрібну кількість очищеної талої води в будь-який час доби. Її створенню передувала велика дослідна робота, проведена мною і моїми колегами з участю Інституту фізики АН УРСР під керівництвом професора, доктора технічних наук М. Курика. Було розроблено конструкцію установки та оригінальну технологію очищення талої води з надзвичайно корисними для здоров'я біологічними властивостями.

— Я так розумію, що ВІН-2 — це вдосконалена установка?

— Так. Початковий варіант установки свого часу детально розглядався на спеціальній нараді в Інституті колоїдної хімії і хімії води АН УРСР під головуванням директора інституту, члена - кореспондента АН УРСР В. Гончарука. Зауваження і пропозиції, висловлені вченими, були враховані при створенні ВІН-2. Ця установка оснащена найновішою автоматикою, котра забезпечує заданий технологічний процес із використанням прямого і зворотного зв'язку. Вона за розміром не більша від холодильника «Мінськ-15». Продуктивність 50—70 літрів на годину, залежно від якості і цільового призначення води. Проектування і виготовлення її становить близько 35—40 тисяч карбованців. У стадії розробки дві модифікації установки ВІН-2. Одна для домашнього користування. Вона матиме габарити середнього телевізора і даватиме на годину 5—10 літрів очищеної цілющої води. Друга — для широкого використання, продуктивністю 300—500 літрів на годину.

— А чи під силу це вам?

— Велику надію ми покладаємо на громадські й державні організації, які могли б стати спонсорами й організаторами промислового випуску установок для одержання очищеної біологічно активної цілющої питної води, яка потрібна не одиницям, а мільйонам.

Інтерв'ю провів
Володимир ОЛЕФІРЕНКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

ГОЛОС України

умовах можна одержати живу у з цим на запитання нашого відповідає головний конст вки для добування талої води чних наук І. ВАРНАВСЬ-

колайовичу, стало відомо, що и установку хочуть мати йту, Австрії, Японії, ФРН, ж це воно за диво, яке заці заморських спеціалістів?

ому, що «жива» тала вода має біологічні оздоровчі й лікува ті, ніж природна. А розробле вання установка ВІН-2 дуже потребує великих фінансових

о зроблено, то, на перший по , що все дуже просто. А як

енда стала реальністю, треба величезну кількість експери кень, аналізів. Необхідні були робити спосіб одержання «жи и з регульованими параметра і складу — тієї самої цілю благотворно впливає на живі о ізм людини.

«ЖИВА ВОДА» — НЕ ЛЕГЕНДА?

на ція в республіці на а, що нас тепер більше ці бораторні» успіхи, а перспек сштабного добування чистої аскільки це реально?

агато іноземних фірм вияви мога швидше одержати ВІН-2 себе широкомасштабне добу талої води, говорить саме за исловій основі й ми хочемо б ня цілющої води для і насамперед для дітей. кладнюється тим, що існуючі ння води неспроможні повер ві і такі необхідні для всього ні властивості. Встановлено, пам'ять» і навіть після очи ає» про перебування у ній труйних домішок, залишаю хворою».

ба не тільки вилучити з води мішки, а й стерти «пам'ять» ння в ній?

а поліпшити її молекулярну рібні були роки, щоб розро ржання «живої» талої води з пар етрами структури і ра зцілюючий і оздоров одину.

секрет, як саме ви добуває воду?

обимо для людей. Тому се Воду, наприклад, з-під крана ьо кип'ятити у скляному або посуді протягом 1—2 хви ізко охолодити при закритій чній холодній воді до 20— у склянки, розширені вгору, морозильнику. Після повно ці склянки треба поставити ть, скажімо в каструлю, для ення льоду. Головне (!) — нен до утворення бурульки. і бурульці концентруються ві компоненти води. Тому її ложечкою і викинути. Одер ом живу талу воду викорис ну.

ки корисна вона?

не споживання «живої води» приготування їжі, напоїв, а ющих настоїв на травах, ко зижний оздоровчий і лікува дже будь-яке приготування і загальноприйнятою техноло обробкою супроводжується ракції вихідних продуктів у корисних компонентів, що зчин, з домішками, які бува то й отруйні. Можу також а вода справді здатна зціли гармонії організму людини. насамперед багатьох хвороб.

ні приклади?

це свідчить багато листів. ція взаємодії такого склад як людський, що налічує мільярдів клітин, насампе внутрішнім середовищем, вода. Не слід, звичайно, за що залежно від свого стану, як творцем біологічного руйнівником. Усе залежить ентропії — термодинамічного показника, який характеризує ступінь хаосу системи.

Ні в кого не викликає сумніву той факт, що довголіття і здоров'я великою мірою залежать від якості — структури і складу води, яку людина п'є і якою дихає (пари води перебувають у повітрі). Тому з цілковитою підставою можна стверджувати, що, розв'язавши проблему одержання і широкого використання чистої, свіжої води, ми закладемо фундаментальну основу не тільки для зміцнення здоров'я нинішнього покоління людей, а й покоління майбутнього...

— Ви розповіли про найпростіший спосіб одержання «живої» талої води. Хоча навіть найпростіший варіант має головну суть процесу. Мабуть, заморожувати воду можна не тільки у склянках, а й у значно більших місткостях, дотримуючи необхідних умов?

— Цілком вірно. Однак і цей варіант не розв'язує завдання одержання необмеженої кількості чистої талої води будь-коли. Тому потрібна була розробка конструкції спеціальної установки, яка в автоматичному режимі могла б давати потрібну кількість очищеної талої води в будь-який час доби. Її створенню передувала велика дослідна робота, проведена мною і моїми колегами з участю Інституту фізики АН УРСР під керівництвом професора, доктора технічних наук М. Курика. Було розроблено конструкцію установки та оригінальну технологію очищення талої води з надзвичайно корисними для здоров'я біологічними властивостями.

— Я так розумію, що ВІН-2 — це вдосконалена установка?

— Так. Початковий варіант установки свого часу детально розглядався на спеціальній нараді в Інституті колоїдної хімії і хімії води АН УРСР під головуванням директора інституту, члена - кореспондента АН УРСР В. Гончарука. Зауваження і пропозиції, висловлені вченими, були враховані при створенні ВІН-2. Ця установка оснащена найновішою автоматикою, котра забезпечує заданий технологічний процес із використанням прямого і зворотного зв'язку. Вона за розміром не більша від холодильника «Мінськ-15». Продуктивність 50—70 літрів на годину, залежно від якості і цільового призначення води. Проектування і виготовлення її становить близько 35—40 тисяч карбованців. У стадії розробки дві модифікації установки ВІН-2. Одна для домашнього користування. Вона матиме габарити середнього телевізора і даватиме на годину 5—10 літрів очищеної цілющої води. Друга — для широкого використання, продуктивністю 300—500 літрів на годину.

— А чи під силу це вам?

— Велику надію ми покладаємо на громадські й державні організації, які могли б стати спонсорами й організаторами промислового випуску установок для одержання очищеної біологічно активної цілющої питної води, яка потрібна не одиницям, а мільйонам.

Інтерв'ю провів
Володимир ОЛЕФІРЕНКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

ПОПІЛ НА ПТАШИНІ КРИЛА

Ви бачили, як горять плавні? Не доводилося? А мені недавно випало бачити таке в пониззі Дністра. Це — коли полум'я гуде, мов реактивний літак перед злетом, а попіл розноситься вітром далеко навкруг, покриваючи усе чорним шаром. Коли сімейство диких кабанів, утікаючи від вогню, вже не зважають ні на річку, з якої чи й усі випливуть, ні на відкриту місцевину, якої досі уникали, ні на людей, які забрели в їх угіддя. Коли птахи, що оселилися тут, змушені кидати насиджені гнізда і з опаленими крилами летіти, бігти геть, якщо те вдасться, якщо не потрапили якось у високе полум'я.

Ми, група рибалок-любителів, що вирішили пошукати удачі у віддаленому кутку Дністровського лиману, змушені були через отту пожежу в плавнях відмовитися від спроби повернутися назад второваною стежиною і почимчикували по останньому, не досить тривкому льоду хтозна-куди, доки нарешті десь опівночі таки вибралися на берег. Вдома довго доводилося пояснювати, чому геть вимазані і руки, й обличчя, і одяг, і рибальське приладдя...

Хто ж це взимку та ранньої весни, доки не пішли в ріст молоді комиш, очерет, куга, рогіз та інша болотна рослинність, щороку підпалює сухі плавні? Рибалки кажуть, що то роблять мисливці, останні — кивають на перших. Та як би там не було, відповідь все одно зрозуміла: підпалюють люди. Навіщо? Здебільшого — просто так, знічев'я. Група ентузіастів-екологів тільки за нинішню зиму-весну зареєструвала в дельті Дністра більше десятка великих пожеж, якими знищено близько п'яти тисяч гектарів плавнів, що виконують вкрай важливі природоохоронні та санітарно-екологічні функції. Хто скаже, якої шкоди завдано водному, повітряному середовищу, рослинному світу регіону, врешті-решт, здоров'ю людей, котрі тут мешкають? Таке навряд чи піддається підрахункам.

А ось деякі підрахунки зробили члени Орнітологічного товариства УРСР А. Корзюков, В. Стойловський, І. Русєв, І. Щоголєв та М. Жмуд. 12 березня, ведучи з вертольота експериментальний облік птахів з метою дослідження їх міграції, у північно-західне Причорномор'я зокрема, встановили: пожежею знищено місця гніздування єдиного на Дністрі угруповання колпиці, занесеної до Червоної книги СРСР, три гніздові території великої чаплі, багато гніздувань малої білої та жовтої чаплі, коровайки, малого баклана, яких залишилося нині в регіоні дуже мало. Не впізнають облюбованих місць, не знають, де приткнутися, лебеді - шипуни, сірі гуси, качки та інше птаство...

Мимоволі згадалися не раз показані на екрані телевізора кволі вмираючі птахи, яких спіткало екологічне лихо в Перcидській затоці. Там йшла війна, і одна з сторін вдалася до варварського засобу — вилила у води затоки величезну кількість нафти. Я бачив, як у моєї тринадцятирічної онуки — цілком цивілізованої дитини, що полюбляє рок і журнали мод, — під час однієї з таких передач скотилася непрохана сльоза. Та й у самого защеміло раптом на серці. Тоді подумалося: а чи набагато кращі ті, хто підпалює плавні? Скільки живих істот — великих і зовсім малих, тих, що літають, бігають, повзають, плавають, — згоріло за їх «милістю» у вогні, скільки тепер не знайде притулку?

Про збереження Дністровських плавнів розмови точаться давно. Ясно, що їм потрібний справжній господар. Істинні природолюби відстоюють ідею створення тут заповідника. Ті, хто звик тільки вільно розпоряджатися тими угіддями, — піднялися на захист «вольниці». Здоровий глузд, здається, переміг: нещодавно Одеська обласна Рада народних депутатів прийняла постанову про організацію державного заповідника «Дністровські плавні». Новий статус території в гирловій зоні Дністра тепер має затвердити Державний комітет з питань екології та раціонального природокористування УРСР. Знаю, що й там з цього приводу є різні думки. Однак, сподіваюсь, затвердить. А цей матеріал хай буде ще одним документом на користь справі, вирішення якої дозволить зберегти унікальний куточок північно-західного Причорномор'я.

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».
Одеська область.

РЕКВІЄМ ЗА РІЧКОЮ

На знімках фотокореспондента Укрінформу все, що залишилось від знаменитої в козацькі часи річки Верьовчина Балка. Старожили ще пам'ятають, як це була чиста і багата на рибу річка. Тепер нижня течія забруднена стоками, річка перегороджена численними дамбами і трубопроводами, збудованими за примітивними проектами. Без урахування екологічних наслідків ведеться в заплаві Верьовчиної Балки нове будівництво напірного каналізаційного трубопроводу за заявкою Херсонського нафтопереробного заводу, управління капітального будівництва і житлокомунуправління. До такого висновку прийшов обласний комітет охорони природи після чергової перевірки. Якщо повториться паводок 1985 року — неминуча аварія, і її наслідки передбачити важко.

Не раз даремно били на сполох активісти громадського інституту екології, комітети по охороні природи і по врятуванню річки Верьовчиної... Заклало вуха у замовників, підрядників. Погано із слухом і в господарів міста. А поки що красуня Верьовчина перетворилася на смітник.

Фото О. КРЕМКА.
(Укрінформ).

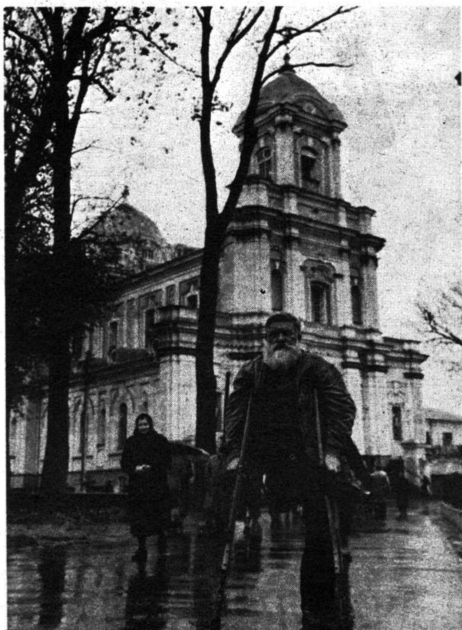
Відрядження за листом

ДОРОГА ДО ХРАМУ

«У квітні минулого року громадськість села Сонячного та села Рубанівки Машівського району доручила мені скласти список людей, які просять дозволу побудувати церкву в Сонячному. Я пішов по дворах і назбирав 185 підписів... У райвиконкомі сказали, що потрібен список тільки на 20 чоловік. Ці списки було складено і віддано голові райвиконкому, нашому депутатові, але вони кудись зникли, і довелось мені втретє бігати по селу, щоб люди підписались. А затим і вчетверте, і вп'яте... Закон про свободу совісті прийнято, а де її брати, оту совість, не написали. Так от питання: коли нам дозволять будувати церкву і коли зареєструють приход!

Голова приходу Паюк Карл Іванович».

З'ЯВЛЯЮТЬСЯ И НА ПОЛТАВЩИНІ ПЕРШІ ПАРОСТКИ ВІДРОДЖЕННЯ: ЗА ТРИ ОСТАННІХ РОКИ В ОБЛАСТІ ЗАРЕЄСТРОВАНО 44 ЦЕРКВИ.

— Он там, за садом, на пагорбі. Кращого місця для церкви і в окрузі не знайти. Колись на ньому стояла дача полтавського генерал-губернатора: палац, сад, ставки. Потрощили все, із землею зрівняли.

Карл Іванович робить паузу, ніби чекає мого запитання: «Хто ж це зробив?».

Я мовчу, і він мовчить.

А перед моїми очима сплив дитячий спомин — тривожний літній вечір, обпечений червоною загравою. Крик, гамір на все село: у сусідніх Марченках церква горить! Хто зміг — побіг рятувати, а я все ніяк не міг второпати, як могла горіти така велика і красива споруда. Люди просто заціпеніли від жаху, одна бабуся Одарка била поклони і причитала: «Покарай, Боже, анцихристів! Прокляни їх!».

Вогонь з'їв церкву, залишилося саме попелище. Істинної причини пожежі так і не встановили.

Сотні церков було знищено на Полтавщині. Ось лише три сухі безмовні цифри, а від них стає лячно, як на згарищі. Одразу після революції в області налічувалось 1300 діючих культових споруд, по війні — 300, а на «перебудовчу весну 85 року» — 52. Різної долі зазнали храми Божі. Одні — спалили, другі — розібрали, треті перетворили в сільбуди, контори, склади, кошарні. Знищували віру, та хіба можна вбити людську душу? Простіше виявилось кинути в небуття витвори її рук — храми, дзвони, ікони, фрески, живописні полотна. Безслідно втрачено шедеври національної архітектури і малярства, навіки поховано живе слово цілих поколінь, звернене до дітей та онуків. Чого варта одна ікона Козельщинської Божої матері, яка, за переказами, зцілювала хворих та немічних! Мабуть-таки несла вона в собі неабияку магічну силу, бо вторувала стежку до собору колишнього Козельщинського монастиря вся Росія. А сам храм, як свідчила в 1946 році ігуменя Феофанія, вважався одним з найкрасивіших у країні. З колишнього соборного багатства майже нічого не залишилось.

Та повернімося до нашої розмови. Автор листа виймає з теки кілька папірців. Один подає як реліквію. Читаю: рішення Полтавського облвиконкому про реєстрацію парафії і дозвіл на будівництво церкви.

— Вітаю! Тепер усі проблеми позаду.

Карл Іванович не поспішає поділяти мій оптимізм.

— Воно то так, залишилось зробити «дрібницю» — побудувати. Грошей потрібно не менше як мільйон, цегли — тисяч сто п'ятдесят, цементу — тонн тридцять, лісу... А ще механізми, майстри.

— Єпархія допоможе.

— Був я у нашого єпископа Сави. Обіцяє підтримку, але не грошима. Ми самі, каже, за ваш кошт живемо. Будуйте, а з облаштуванням допоможемо.

— А у райвиконкомі що кажуть?

— Голова райплану Юрасов, як тільки почув про цеглу, так і відрізав: «Немає і не буде».

— Тоді всі надії на людей, колгосп.

— Тут у нас повне взаєморозуміння — і в сільраді, і в правлінні. Одна заковика — бідні ми, як церковні миші. Але дівatись нікуди, будемо збирати з миру по нитці.

Прощався господар оптимістично: «Приїздіть на освячення церкви. На храм».

Не уточнювали, коли, бо ясно, що не скоро. Це ламали в один день або ніч. А зводити нове — треба роки а то й десятиліття. Повчальний досвід довгобуду церкви у Великих Сорочинцях: реставрація тривала майже 25 років. А доля Полтавського Хрестовоздвиженського монастиря, історія якого сягає у рік 1650, ще гірша. Одна з найбагатших пам'яток України чи й зуміє залікувати колись рани? Сьогодні вигляд монастиря нагадує розорене гніздо.

А втім, з'являються в області перші паростки відродження: у Пирятині, Каневі, Полтавському, Беляцькому районах. За три останніх роки на Полтавщині зареєстровано 44 церкви. І хоч не повернути їм колишніх величі, багатства, краси, але, здається мені, що сьогодні, як ніколи, вони сильні вірою. Хто — вірою у Всевишнього, а хто — земною вірою в християнські цінності, на яких виховувалися покоління. Не вбий. Не вкради. Шануй батька і матір своїх...

Для більшості з наших сучасників віра ця тільки но повертається. Але в ній уже чітко видно дорогу до храму. Храму Божого. І храму мирського.

Григорій ГРИНЬ,
власний кореспондент «Голосу України».

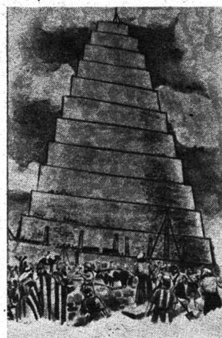
Полтавська область.

Фото Леоніда ВЕЛІЩИНСЬКОГО.

Луцьк.

ВАВІЛОНСЬКА ВЕЖА

Ной мав три сини: Сима, Хама і Яфета. Після потопу він та його сини мали ще багато дітей. Земля знову була заселена людьми.

Невдовзі виявилося, що і після потопу люди не стали кращими. Найвідомішим чоловіком на той час був Німрод. Він був онуком Хама, сина Ноя. Німрод був надзвичайно мужнім, сильним і спритним. Він дуже любив полювання. В цьому не було нічого поганого, тому що корисно і необхідно було знищувати хижих звірів. Німрода під час полювання супроводжувало багато людей, і вони називали його сильним Звіроловом перед Господом. Але, незважаючи на таку назву, Німрод був великим ворогом Бога.

Мисливці переслідували диких звірів повсюди. Одного разу вони підійшли до широкої низини неподалік Євфрату. Ця рівнина називалася Сенаарською. Там ці люди і поселилися. Спочатку вони мешкали в наметах, але потім почали зводити будівлі. На тому місці було обмаль каміння, але вони вміли випалювати цеглу з глини, якої там було вдосталь. Вони сказали один одному: «Зробимо цегли і випалимо її вогнем». Вони розім'яли глину, наповнили нею форми, а потім, склавши разом, розпалили вогонь посередині.

Ці люди ревно займалися будуванням своїх домівок, та в серцях вони мали горді помисли: збудувати велике місто і всім там поселитися. Вони хотіли цим прославити себе і налякати сусідів. Щоб надати своєму місту грізного вигляду, вони надумали збудувати високу вежу до небес.

З височини цієї вежі вони мали надію побачити своїх ворогів, коли ті наближатимуться. Однак самі вони не прагнули жити на тому місці, вони говорили самі собі: «Прославимо себе до того, як ми розпорошимося по всій землі». Бог бажав, щоб вони були розпорошеними. Господь знав, що буде недобре, якщо нечестиві зберуться разом і житимуть, допомагаючи один одному робити зло.

Господь мав особливий план, як саме перешкодити людям побудувати це місто. Богові легко зупинити будь-яку діяльність людини. Що ж це був за план?

Може, Бог мав на увазі послати громи і блискавки, щоб налякати будуючих? Або град, який побив би їх і зруйнував би їхні будівлі? Чи, може, так, щоб люди пересварилися між собою і знищили один одного? Ні. Бог вирішив припинити побудову міста, зробивши так, щоб люди забули свою рідну мову і почали промовляти слова, яких інші не розуміли. Таким чином, вони не могли розуміти один одного і не могли допомагати один одному, так що праця їхня повинна була б припинитися. Люди змушені були відмовитися навіть від самої думки продовжувати будівництво міста і вежі. Та частина міста, що вже була побудована, відома під назвою «Змішання», або «Вавілон». Потому вони розійшлися по всіх усюдах і поселилися в різних країнах. Господь розпорошив їх по всій землі.

Бог не дав їм можливості об'єднатися, бо скільки б зла вони причинили народові Божому. Згодом на місці недобудованої вежі виникло місто Вавілон. Там творилося багато зла. Недобудована вежа стала храмом поганського божка Бела.

Врешті-решт, місто Вавілон стало найбільшим містом на землі, але й найбільш нечестивим. В наш час Вавілон лежить зруйнований. Тільки купи сміття, руїни та розкопаний археологами гігантський підмурок вежі нагадують про колишню славу і могутність. Недаремно Біблія каже: «Шумлять народи, як шумлять води великі, та Господь явив силу свою, і вони повтікали далеко».

(Далі буде).

На злобу дня

РЯТУЙМО СВОЇ ДУШІ!

Тисячі вчителів ідуть у Гнідин почерпнути напрацьоване школою в галузі українознавства, історії української літератури, народної педагогіки, позакласної роботи. Досвід роботи гнідинців знайшов добрий відгук у педагогів зарубіжжя, їх запрошено як доповідачів на Другий світовий з'їзд Українських Професійних Вчителів у Філадельфію. Але, як кажуть, нема пророка у своїй Вітчизні — довідка Київського облуно про результати перевірки Гнідинської школи гласить, що тут і колектив не такий, і знань немає, і експеримент форсується поспішно і майже шкодить навчально-виховному процесові...

СОТНІ вчительських колективів у республіці прагнуть створити нову, одухотворену рідну українську школу. Вони, як рослинні паростки, що крізь асфальт пробиваються до сонця. Але на асфальті врожаю не буде, бо для цього потрібне підгрунтя і живлення. І найперше — економічне. Скажімо, вчитель нашої школи, враховуючи валютний курс карбованця, за місяць одержує сім доларів. А в США менш як 40 доларів за день не платять нікому, інакше це розцінювалося б як антинародні дії. А чи не антинародною є реформа цін, яка викинула за межу бідності мільйони людей і по суті ліквідувала підвищення заробітної плати вчителям?

Що робити тим батькам, у яких двоє, троє, п'ятеро, восьмеро дітей? Або сім'ї, яка має двох дівчат-старшокласниць?

Можливості допомогти у школи вкрай обмежені, або практично ніякі. Бо й сама вона шукає підтримки та розради. Наприклад, за другий квартал Гнідинська сільська Рада взагалі не виділила вчителям грошей на заробітну плату, мотивуючи тим, що вона сама злиденна. Але в Законі про освіту не сказано, що школи фінансуються за умови, якщо їхня сільська Рада заможна? У квітні вчителі також не отримали від сільради платні, не кажучи вже про інші бюджетні кошти. Звичайно, вони не залишилися без заробітної плати, але то вже був клопіт директора школи.

Отака проза життя. І, здається, не скоро вона зазнає якихось суттєвих змін, хоч би тому, що в Законі про освіту немає розумної економічної основи. Більшість учителів має злиденну зарплату і такі ж злиденні умови життя (гнідинські освітяни, наприклад, більше 10 років не отримували житла). У багатьох школах катастрофічно не вистачає кадрів. А ми з вами узаконюємо ринкові, контрактні умови для роботи учителів. Це, звичайно, дуже прогресивно, і за умови потрібної кількості кадрів ефективний засіб, але нині у школах нікому працювати. Тому уряд має тверезо оцінити цю ситуацію.

Передбачаю іронічний усміх: працювати треба, а не плакатися. Працюємо не покладаючи рук, працюємо для створення справді нової української школи, української за змістом, кров'ю і плоттю. І це є найголовнішим обов'язком і найбільшим правом, на яке ніхто не повинен посягати.

Мета визначена досить чітко, хоч на шляху до неї — каміння, провалля і навіть артобстріл з боку тих, хто й досі «будує комунізм» у своїх кабінетах. Маємо власний статут, експериментальний навчальний план і колектив, який не цурається роботи... Йому допомагають письменники Дмитро Чередниченко, Галина Кирпа, Петро Осадчук, Дмитро Павличко, Василь Скуратівський, співаки Ніна Матвієнко і Анатолій Мокренко, народні депутати Ігор Юхновський, Арсен Зінченко і просто добрі сільські люди, які проймаються болями школи, щиро хочуть їй добра.

Багато працюємо над змістом освіти. Вже цілий рік діти вчаться за чудовим «Букварем», який написав для нас Дмитро Чередниченко, і за експериментальними «Читанками», які склала з допомогою вчителів школи Галина Кирпа. А підручник з етики для 1—4 класів створили і апробували вчителі школи разом з тією ж письменницею Галиною Кирпою. Але, щоб забезпечити право дітей вчитися за чесними, правдивими книжками, вчителі мусять і малювати, і клеїти, і друкувати їх самотужки, бо вже декілька років лежать рукописи цих підручників у видавництві «Радянська школа» без руху. Бо якщо економічна основа є системою мислення, то існуючі підручники — саме тим асфальтом, крізь який мусить пробиватися дитяча душа. І як тут не провести паралель між нами і тим «клятим» капіталістичним світом, де за якихось два місяці добродій Пилип Вакуленко, голова Товариства української мови Австралії, видав збірник творчості учнів Гнідинської школи «Свою Україну любіть». До нього ввійшли дитячі вірші, казки, листи, а також вірші керівника літературної студії «Соняшник» Ніни Білокриницької.

Дбаючи про творчий розвиток особистості учня, ми розробили близько двох десятків навчальних програм, які дають можливість відійти від залізобетонної централізації. Думаю, це саме той шлях, яким повинні йти школи і будувати навчально-виховну роботу на засадах етнопедагогіки. Вихід з тупика, в якому опинилась освіта, на мій погляд, сьогодні єдиний — назад. Назад, до народного, а точніше — до національного шкільництва.

Але становлення української національної школи йде дуже повільно.

Перед школою стоїть одвічне запитання: «Що робити?». Однозначну відповідь дати дуже важко, але найперше треба привести в клас Правду. Кажуть, що вона — найсильніша зброя. Довгий час її, Правду, не пускали до школи, бо розуміли: якщо школа і Правда об'єднаються, настане кінець брехні, кінець насильству, кінець імперії зла та її прислужникам. Тому так важливо зрозуміти освітянам, що в їхніх руках велика сила.

Правда прийде до школи через оновлення змісту освіти. І цим найголовнішим завданням пройняті тисячі педагогічних колективів, про це турбується Міністерство народної освіти. А як же батьки? Тепер, у момент «іспитовий» батькам болить одне: дайте нашим дітям знання, які б допомогли їм вступити до вузів. Але, на жаль, програма з української літератури ніби навмисне складена так, щоб наші учні й не знали своєї справжньої історії. Бо навіщо їм знати, що в 20-ті роковини Жовтневої революції було вбито геніальних письменників В. Підмогильного, М. Зерова, О. Слісаренка та багатьох інших? А в часи перебудови в тюремних застінках було замучено В. Стуса, і не тільки його? Та й чи треба вчити твори В. Винниченка, О. Олеся, М. Вороного, В. Симоненка, коли в програмі для вступників до вузів творів цих письменників немає? Зате не забули анонімні автори (хто склав програму — невідомо, лише є помітка, що затверджена вона колегією Мінвузу УРСР 30.01. 1991 р.), зобов'язати абітурієнтів досконало знати «Загибель ескадри» О. Корнійчука, «Поему про море» О. Довженка, «Бур'ян» А. Головка, «Здавалось малому» О. Малишка. Навіть віддати перевагу не «Собору», а «Прапороносцям» О. Гончара. А про Д. Павличка, І. Драча, Л. Костенко і не згадано. Чому?

Програма з російської літератури ще більш безглузда. Здається, найбільшу цінність там становлять «Стихи о советском паспорте» В. Маяковського. Оце тобі, вчителю, і варіант напівправди. А як важливо, щоб Правда була скрізь Правдою. І найперше вона вкрай потрібна на уроках історії. Бо, на жаль, і досі в багатьох школах вона вивчається за старими, фальшивими підручниками. Ми ж власними силами розробили програми, підручники за працями М. Грушевського, М. Аркаса, І. Крип'якевича, В. Яворницького, А. Лотоцького. Підручниками історії для дітей стали і «Повість минулих літ» в переказі В. Близнеця, і «Безкровна війна» О. Міщенка, і «Голод на Україні очима істориків, мовою документів».

Правда історії болить, правда зобов'язує, правда виховує, правда кличе. І допомогти дітям почути цей поклик — найголовніший обов'язок кожного вчителя, кожної школи. Я переконана, що у вузах республіки треба ввести вступний іспит з історії України, а не історії СРСР, якщо ми справді щиро прагнемо збудувати Українську незалежну державу.

Але не буває держави без мови. Якщо ворог хоче знищити народ, він найперше зазіхає на його мову. Тому найсвятішим, високим обов'язком кожного освітнього закладу є турбота про мову. Погляньмо, як це втілюється на державному рівні. Наприклад, можливість поводитися з українською мовою як заманеться дають примітки в навчальних планах для шкіл України з різними мовами навчання на зразок: «**Вивчення української мови рекомендується вводити поступово, в міру створення необхідних умов. Якщо школа поки що не готова до вивчення української мови як обов'язкового предмета, то ці години можуть використовуватись... для вивчення іноземної, рідної або російської мов» (із збірника Міністерства народної освіти УРСР).**

Це взагалі, а зокрема? Зокрема проти Гнідинської школи Київське облуно висуває «найстрашніше» звинувачення в тому, що колектив зняв вивчення російської мови в 1—3 класах (до речі, варіант навчального плану нам без зайвої бюрократії затвердило Міністерство народної освіти). Видно, для Київського облуно це не аргумент.

СЬОГОДНІ вже чітко усвідомлюю, що централізована, уніфікована, консервативна освітня система так просто свої позиції здавати не хоче. Пригадую, як на останньому вчительському з'їзді дуже часто звучала фраза — «усі підрозділи радянської освіти». Армійська муштра вчителів і структура освіти справді нагадували армійські підрозділи, які ще й досі бездумно виконують накази. Слава Богу, в освітянських «штабах» немає танків, які могли б знищити фізично тих, хто виходить з-під їхнього впливу. Але є інший досвід: моральне знищення. Перевірками, довідками, вказівками, критичними зауваженнями, доганами. Таку атаку вже відчуло багато шкіл. І наша — не виняток.

Була фронтальна перевірка і в нас. До речі, друга протягом неповного навчального року. Чотирнадцять осіб працювали майже два тижні, проте з колективом не зустрічалися. Наслідків перевірки ніхто з гнідинськими вчителями не обговорював. Якби вчителі з іншого району не повідомили, що є розгромний циркуляр щодо Гнідинської школи, якого вони мають обговорити, то наші вчителі так би й не дізналися, чим закінчилась ота перевірка.

ОСЬ така дійсність. Маючи такий яскравий приклад, не кожний колектив, звичайно, захоче самостійності, окремого, як у нас, рахунку в банку, а тим паче боротьби за створення української національної школи. Я спілкувалася з багатьма вчителями і знаю: у школах ще панує страх, ще далеко не скрізь чують рідну мову, ще багато хто в полоні старого й віджитого, ще не всі розуміють, що стоїмо на руїні освіти. Але ж страх, рабство, все, що існувало донині, загрожують знищенням перших пагонів нової, української, рідної школи. Саме в ім'я неї рятуймо душі наших дітей!

Валентина СТРІЛЬКО,
директор Гнідинської середньої школи.
Київська область.

Уже сьогодні до школи йдуть батьки із сумною «арифметикою», просять допомоги, бо неспроможні вдягнути, взути, прогодувати своїх дітей. За попередніми розрахунками, ось такі витрати на десятилітнього хлопчика:

шкільна форма — 105 крб.; додаткові штани до форми — 53 крб.; пальто зимове — 120 крб.; куртка осіння — 75 крб.; шарф зимовий — 24 крб.; чоботи утеплені — 65 крб.; шапка зимова — 34 крб.; три сорочки по 12 крб.—36 крб.; спортивна форма літня — 100 крб.; спортивна форма зимова — 200 крб.; рукавички — 7 крб.; кеди — 8 крб.; тапочки спортивні — 5 крб.; комплект білизни, шкарпетки на зиму й літо — 55 крб.

Все це коштує майже 700 карбованців. Та ще близько сотні треба витратити на зошити, книги, портфель, приладдя. А що робити тим, у кого двоє, троє, п'ятеро дітей!

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

ВІДОМСТВО РИЄ ОКОПИ

Про це говорять

Сьогодні такий час, що хтось з кимось судиться, захищаючи власні честь, достоїнство, життєві інтереси. Зовсім недавно було чути канонаду в районі видавництва «Радянська Україна», де розмістилася редакція популярної молодіжної газети «Комсомольское знамя». Його колектив вів бій з колишнім командуючим КВО, а нині заступником міністра внутрішніх справ СРСР генералом Борисом Громовим.

Майже в ці ж терміни редакція не менш популярної «Спортивної газети» обмінювалася «артпідготовкою» одразу з Держкомвидавом УРСР і Держкомспортом УРСР (тепер це відомство називається Міністерством у справах молоді, фізичної культури і спорту). У цій справі вже є судове рішення. І хоч воно, зрозуміло, не задовольнило одну із сторін (швидше всього ми станемо свідками продовження «війни»), однак уже можна подавати інформацію про події в Ленінському райсуді міста Києва, де саме розглядався позов газети.

— Після виходу Закону про пресу,— поділився з нами голова ради трудового колективу, завідуючий відділом «Спортивної газети» Дмитро Александренко, — кожне видання мало зареєструватися і отримати свого засновника. Сталося так, що на «Спортивну газету» одночасно почали претендувати її трудовий колектив і Держкомспорт республіки. Двічі до редакції приходили представники спортивного відомства — Савицький і Ясинський. Журналісти висловили свої вимоги і побажання. Але комітет не погодився на співзасновництво. А Держкомпреси, де реєструвалися заявки, дав перевагу відомству, яке очолює Борзов. Хоча існує чотири положення, за якими можна відмовити в праві реєстрації. Ми жодного з них не порушили.

Після цього трудовий колектив вирішив подати в суд саме на Держкомпреси. Ми вимагали визнати незаконним реєстрацію свідоцтва, яке видали Держкомспорту. Перше засідання суду відбулося ще 25 березня. Представник відповідача на нього не з'явився. Всього було вісім засідань, і лише на двох останніх справа розглядалася по суті. Вів процес Михайло Дурицький — голова Ленінського районного суду. Протягом всього періоду представник відповідача «чіплявся» до дрібниць: то, бачте, немає такого папірця, то відсутнє доручення. В підсумку назбиралося аж п'ять таких документів, як кажуть, від кого завгодно.

Передостаннього дня, коли розмова велася вже серйозно, суддя спитав нас, чи згодні ми, як і раніше, на співзасновництво. Ми підтвердили свій попередній намір. Представник Держкомспорту на подібне запитання відповів категоричною відмовою. Тому наступного дня засідання продовжилося і суддя оголосив рішення. Ось його зміст: визнати недійсним свідоцтво про реєстрацію Держкомспорту як засновника «Спортивної газети». І визнати безпідставною відмову Держкомпреси УРСР трудовому колективу газети. Але рішення суду набирає законної сили протягом десяти днів. За цей час сторона, яка програла, або незадоволена, має право подати апеляцію. Вірніше, касаційну скаргу...

— **Ви вже віднесли свою заявку до Держкомвидаву?**

— Так. Тепер чекатимемо, коли її зареєструють. Згідно із законом, заявку повинні зареєструвати протягом місяця. Або дати мотивовану відповідь.

— **Хто був вашим адвокатом?**

— Віктор Ніказаков. Він веде й справу народного депутата УРСР Степана Хмари. Редакція дуже зобов'язана захисникові. Хоч він досить віддалений від проблем журналістики, а спорту й поготів. Але дуже швидко занурився в суть справи. Без нього нам було б непереливки. Адже опонентів представляли професійні юристи.

— **Що ж підказує серце: чи нормально поставляться до судового рішення ваші візаві?**

— Важко сказати. Держкомпреси хоч і багато разів порушував закон, продовжує стверджувати, що вчинив вірно. Хоча суддя не раз звертав увагу представників цієї організації на те, що вона є суто реєструючою і не має права брати на себе функції арбітра і вирішувати, кому саме віддавати перевагу. В таких спірних випадках слід звертатися виключно до держарбітражу. Стосовно ж Міністерства у справах молоді, фізичної культури і спорту, то про його позицію ми дізнаємося буквально через кілька хвилин. До нас має приїхати його керівник Валерій Пилипович Борзов...

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, спеціальний кореспондент «Голосу України».

P.S. Збори, як нам стало відомо, таки відбулися. В. Борзов сказав, що ні про яке співзасновництво і мови не може бути. Виходить, що відомство почало рити окопи і поспіхом підвозити снаряди. А між іншим, є чудовий приклад вирішення такої проблеми. Держкомспорт СРСР і трудовий колектив редакції газети «Советский спорт», як і належить цивілізованим організаціям, знайшли спільну мову і є співзасновниками цього видання.

Голос України

Газета Верховної Ради Української РСР

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Олександр БІЛИК
заступник головного редактора

Анатолій ГОРЛОВ
заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ
член-кореспондент АН УРСР

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ

Леонід САМОЙЛЕНКО
заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО
заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ

Віталій СУДДЯ
відповідальний секретар

Хокей

Турнір потребує допомоги

У перших числах серпня в льодовому палаці «Сокіл» пройде міжнародний хокейний турнір на приз «Голосу України». Серед учасників цього змагання: «Сокіл» (Київ), «Ільвес» (Тампере, Фінляндія), «Слован» (Братіслава, ЧСФР), ШВСМ «Сокіл»-2 (Київ). Можливо, коло розшириться, і до столиці України прибудуть позмагатися клуби з Швеції та Швейцарії.

Редакція нашої газети та хокейний клуб «Сокіл» шукають спонсорів. Організації та установи, які б надали фінансову допомогу, зробили б насамперед благодійницьку справу. А ще — сприяли б популяризації хокею в Києві та на Україні. В свою чергу оргкомітет турніру подбав би про рекламу фірмових знаків і товарів, які випускають можливі спонсори. Її б розмістили безпосередньо на спортивній арені, рекламувалися б спонсори також і в репортажах газет і телебачення, які висвітлюватимуть хід турніру.

А ще учасники змагання охоче побувають у колективах, які відгукнуться на заклик допомогти.

За довідками слід звертатися до редакції газети «Голос України»: Київ-47, вул. Нестерова, 4, тел. 441-88-08. Або до хокейного клубу «Сокіл»: Київ-119, вул. Мельникова, 46, тел. 213-34-00.

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

Нинішнього року в Грузії провадитимуться перші Загальногрузинські спортивні ігри. Постанову про це прийнято урядом республіки, який схвалив ініціативу Національного олімпійського комітету Грузії та департаменту спорту. Мета цих масових змагань —вкомплектування національних збірних для незалежної участі в Олімпійських іграх.

Затверджено склад організаційного комітету. Його очолив перший заступник голови уряду Республіки Грузія М. Оманідзе.

* * *

Чоловіча баскетбольна команда «Брайєр-крест Кліпперс» прибула до Львова. Вона є представником міжнародної спортивної організації «Атлети в дії», яка прагне відродити у людей віру в християнську мораль.

Гості зустрілися з командою інституту фізкультури. Підсумок нічийний — одна перемога господарів, інша дісталася північноамериканцям.

А очолював заокеанську делегацію відомий у минулому хокеїст Пол Хендерсон. Це його шайба стала вирішальною у першій серії матчів збірних СРСР та Канади.

* * *

Сьогодні в Португалії відкривається чемпіонат світу з футболу серед юніорів, в якому візьмуть участь 16 команд.

Збірна СРСР у містах Брага та Гімарайнш зустрінеться з командами: Єгипту — 16 червня, Австралії — 18 і Тринідада і Тобаго — 20.

Після завершення попередніх ігор боротьбу за медалі продовжать по дві найкращі команди з кожної групи. Завершиться чемпіонат 30 червня в Ліссабоні.

Радянську команду очолюють тренери Г. Костилєв, Е. Маркаров та О. Поліканов. Вони включили до складу таких гравців: воротарів Помазуна («Металіст»), Новосадова (ЦСКА); польових гравців Мамчура, Похлебаєва, Михайленка, Коновалова (усі — «Дніпро»), Крбашяна, Бабаларяна (обидва — «Арарат»), Гущина, Карсакова, Минька (усі — ЦСКА), Бута, Дроздова (обидва — «Динамо», Москва), Щербакова («Шахтар»), Мандрека («Памір»), Шарана («Карпати»), Климовича («Динамо», Мінськ), Бушманова («Спартак», Москва). Як бачите, у колективі, який складається з 18 футболістів, найширше представництво з України — сім чоловік.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник редактора — Борис Сидоренко.

Чергові редактори — Володимир Скачко, Валентин Лабунський.

Автори макета — Анатолій Мироничев, Леонід Підлужний.

Випусковий — Леонід Клюско.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Леся Онищенко, Антоніна Голик, Ірина Бабич, Валентина Лукаш, Євгенія Оратовська, Олена Чоповська, Галина Каблак.

Верстальники: Тетяна Балюк, Алла Будникова, Ольга Яценко, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти: Віктор Процун, Раїса Гринюк.

* * *

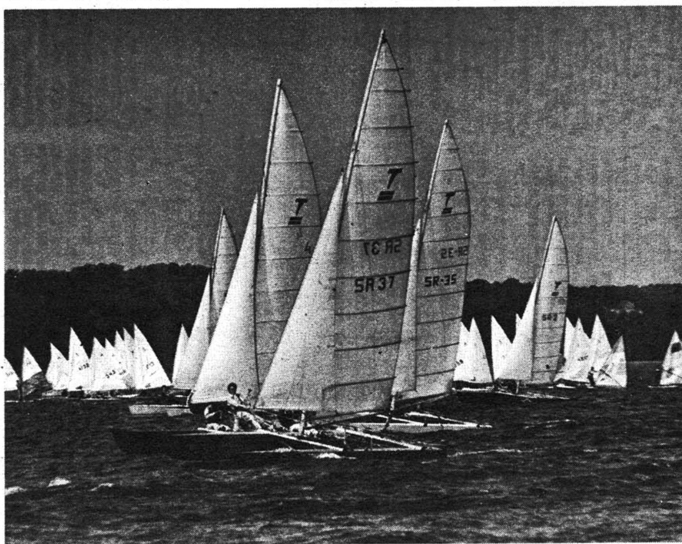
Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 166.300.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 03151141

На Київському морі.

Фото Миколи БОЧКА.